

**Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra francouzského jazyka a literatury**

Francouzi a jejich životní styl z pohledu cizince

Vedoucí Diplomové práce:
Autorka Diplomové práce:

PhDr. Eva Kalfiřtová
Radka Jelínková
Na Jarově 15, Praha 3
5.ročník, FJ-ZSV, prezenční studium

2006

Obsah

Úvod	5
1. JAKÝ JE TYPICKÝ FRANCOUZ?	6
1.1. TYPICKÉ CHOVÁNÍ A VLADNOSTI	6
1.2. TRADIČNÍ HODNOTY	14
2. TRADICE, ZVYKLOSTI, ŽIVOTNÍ STYL	20
2.1. Rodina	20
2.1.1. Děti	20
2.1.2. Mladí	21
2.1.3. Starší	22
2.2. VOLNÝ ČAS	23
2.2.1. Doprava a volné dny	23
2.2.2. Kultura	24
2.2.3. Sport, kavárny a jiné francouzské záliby	25
2.3. ŽENSKÁ A VÍRA	27
2.4. JÍDLA, PÍTA A JINÉ PŘÍPRAVY	28

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně s využitím uvedených zdrojů.

V Praze dne 26. 6. 2006

Obsah

ÚVOD.....	5
1 JAKÝ JE TYPICKÝ FRANCOUZ?	6
1.1 TYPICKÉ CHOVÁNÍ A VLASTNOSTI.....	6
1.2 TRADIČNÍ HODNOTY	14
2 TRADICE, ZVYKLOSTI, ŽIVOTNÍ STYL.....	20
2.1 RODINA	20
2.1.1 <i>Dětství</i>	20
2.1.2 <i>Mládí</i>	21
2.1.3 <i>Stáří</i>	22
2.2 VOLNÝ ČAS	23
2.2.1 <i>Dovolená a volné dny</i>	23
2.2.2 <i>Kultura</i>	24
2.2.3 <i>Sport, kavárny a jiné francouzské záliby</i>	25
2.3 NÁBOŽENSTVÍ A VÍRA	27
2.4 JÍDLO, PITÍ A JINÉ POŽITKY	28
2.5 JAZYK.....	31
2.6 PRACOVNÍ ŽIVOT	33
2.6.1 <i>Pracovní zvyklosti</i>	33
2.6.2 <i>Chování a jednání v práci</i>	34
2.7 STÁT A POLITIKA	36
2.7.1 <i>Vztah k politice a státu</i>	36
2.7.2 <i>Problémy menšin</i>	40

2.7.3	Zahraníční a sociální politika	42
3	NÁZORY NA FRANCOUZE	45
3.1	UMĚLCI, OSOBNOSTI, ODBORNÍCI	45
3.1.1	Jan Šmíd	45
3.1.2	Martin Mařák	46
3.1.3	Petr Král	47
3.1.4	Iva Frühling	48
3.1.5	Anna Polívková	49
3.1.6	Chantal Poullain	49
3.2	OBYVATELÉ ČR – VÝZKUM	50
3.2.1	Cíle	50
3.2.2	Použitá metoda	50
3.2.3	Respondenti	51
3.2.4	Výsledky	53
3.2.5	Závěry výzkumu	62
	ZÁVĚR	65
	RESUME	66
	POUŽITÉ ZDROJE	72
	SEZNAM PŘÍLOH	75

Úvod

Jací jsou vlastně Francouzi? Jsou takoví, jak se o nich říká? Jsou takoví, jací si myslí, že jsou? Jsou vlastenci, bohémové, gurmáni nebo snobi? Odpovídají tato národnostní klišé realitě? V této práci bych chtěla nahlédnout do francouzské národní povahy, francouzské mentality, do francouzské společnosti. Chtěla bych porovnat historické vlivy i moderní trendy v životě Francouzů. Ráda bych podhalila francouzský životní styl a typické chování a zvyklosti Francouzů. Provázejí Francouze v každodenním životě jejich tradiční hodnoty jako Svoboda, Rovnost, Bratrství? Řídí se jimi sami Francouzi nebo je jen hlásají světu? Chtěla bych popsat, jak Francouzi tráví volný čas, jak se chovají v práci i jaké mají rodinné tradice. Jedna z hlavních podkapitol je také věnována politice. Snažila jsem se nastínit, jaký je postoj Francouzů k politice, státu a veřejnému životu. Také jsem se zabývala současnými problémy ve Francii spojenými s tímto tématem. Poslední kapitolu jsem věnovala názorům různých českých osobností ale i obyčejných lidí. Osobnosti a odborníci, kteří žijí nebo žili ve Francii, se vyjadřují k francouzské povaze nebo k aktuálním francouzským tématům. Druhá část vychází z průzkumu mezi studenty gymnázií i mezi dospělými pracujícími lidmi.

Jednoduše se dá říci, že Francouzi jsou mnohostranní. V jejich životě najdeme mnoho protikladů. Francie a Francouzi nás nepřestávají překvapovat svou dvojakostí. Jsou rojalisté i republikáni, katolíci i nevěřící, metropolitní i maloměstští, pohostinní i nenávistní, usedlí i experimentátoři, klasici i romantici, tradiční i moderní. Právě protiklady Francouze vystihují. Francie je rozlehlá země a tato její rozlehlost a různost umožňuje Francouzům být tak rozmanití. Od ledovcových Alp po Azurovou riviéru přes nádhernou přírodu, vinice a jiné zemědělské oblasti, od tradičního venkova po multikulturní Paříž, všude žijí lidé, každý je jiný, a v tom je kouzlo Francie a jejich obyvatel.

1 Jaký je typický Francouz?

1.1 Typické chování a vlastnosti

Francouzi jsou velmi společenští lidé. Málokdy tráví večery sami doma. Tam se cítí omezeni ve svých aktivitách a především nemají s kým diskutovat. Rádi chodí do restaurací nebo navštěvují různé večírky a párty, kde se scházejí s přáteli. Když už zůstávají doma, pozvou alespoň přátele na večeři. Stále potřebují být mezi lidmi. Pařížské bulváry jsou plné diskutujících Francouzů. Posedávají v kavárničkách vždy otočeni směrem do ulice a pozorují dění kolem sebe. Potkají-li někoho známého na ulici, nestačí pouze pozdravit a jít dál. Francouzi se vždy zastaví a automaticky se vrhají do zaníceného hovoru. Francouzi nesnáší nudu, stejně jako nesnáší nudné lidi. Mají úžasný smysl pro humor a život si užívají naplno.

Francouzi jsou opravdoví vlastenci. Jsou velmi hrdí na svou rodnou zemi, na Francii. Velice si potrpí na své národní symboly – hraje-li se Marseillaisa jsou dojeti k slzám. Pečlivě vybírají ženu, která bude daný rok zpodobňovat další jejich národní symbol, tedy Marianne. Její bysta je na mnoha oficiálních i neoficiálních místech. Rozruch nastal v roce 2000, byla vybrána modelka Laetitia Casta, která se záhy po ztvárnění Marianne přestěhovala do Londýna. Navíc ve svém posledním filmu hrála prostitutku, což mnoha Francouzům také přišlo nevhodné. Mistrovství světa ve fotbale nebo jiné sportovní akce, kde mají Francouzi svá „želízka v ohni“, mobilizují celý národ.

Francouzům záleží na tom, aby vždy vypadali stylově. Důležitější je, jak věci vypadají, než jaké doopravdy jsou. Potřebují být středem pozornosti, být obdivováni. Velice dbají na svůj vzhled. Za každé situace musí být upravení a mají vsutku vybraný vkus.

Francouzi jsou velmi sebestřední. Ostatní často přehlíží a sledují jen vlastní prospěch. Přehlíží to, co pro ně není důležité. Důslednost pro ně není prioritou. Zarytě si hájí své zájmy a vždy si stojí za svým. Proto někdy možná působí namyšleně. I když se chvástají a někdy jsou namyšlení, jen co se

ukáže nějaký problém, utíkají. Skvěle umějí věci začínat, ale málokdy je nedokončí.

Francouzi jsou velcí experimentátoři a vynálezci. Neradi kopírují ostatní. Mají rádi netradiční, šokující věci. Francouzi se potřebují lišit. A navíc jejich odlišnost musí být triumfální. Děsí je průměrnost. I Napoleon říkal, že potřebuje nová a nová vítězství, aby si udržel svou slávu. Francouzi sledují nejnovější trendy, jejich život řídí móda. V historii byli také u zrodu mnoha objevů a vynálezů. Fenby¹ však zdůrazňuje, že paradoxem zůstává, že vynálezci Minitelu nebo TGV, kteří byli vždy o krok dopředu, dnes užívají internet přibližně pětikrát méně než například Britové.

Francouzi často a o všem diskutují. Mezi velice citlivá témata patří politika a samozřejmě soukromý život. Všechno ostatní dokáží rozebírat jako filosofický problém. Francouzi jsou národ filosofů a intelektuálů. Schopnost vtipně, pohotově a duchaplně konverzovat patří mezi základní vlastnosti každého Francouze. I když jsou diskuze často velmi bouřlivé, Francouzi dodržují zásady slušného chování. Vše má svá pravidla – jak diskuzi začít, jak argumentovat a oponovat, jak slušně skočit do řeči nebo jak ji ukončit. Typická pro francouzskou konverzaci je také intonace. Francouzi se vyžívají ve změnách výšky i hloubky hlasu. Vše doprovází bohatá mimika a gestikulace. Za největší prohřešek se považuje nudnost. Projevy a proslovy musí být velmi pestré. Cení se množství asociací, metafor a citací.

Francouzi rádi spí. Denně potřebují více jak devět hodin spánku. Ranní vstávání kolem sedmé hodiny jako u nás si mnoho Francouzů nedokáže představit. I škola začíná ve Francii později než v České republice. Na druhou stranu Francouzi i francouzské děti pracují a učí se déle. Obvykle se končí kolem sedmé hodiny. Odpolední vyučování trvá někdy až do osmé nebo deváté hodiny.

Francouzi milují detaily. V cukrárně vám malý zákusek nebo bonbon nezabali

¹ FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clercs, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

pouze do papíru nebo igelitového sáčku. Dají si na tom velmi záležet a pečlivě balíček ozdobí. Je to téměř rituál, který trvá i několik minut. Bez ohledu na to, že v obchodě čeká dalších deset lidí. I ti jsou trpěliví a mají pochopení. Vědí, že jsou věci, které rozhodně nelze uspěchat.

Francouzi nemají příliš organizační smysl. Vždy, když něco organizují, vládne všude neuvěřitelný zmatek. Je to možná proto, že jsou velmi emotivní a do všechno se ženou po hlavě. I když vládne zmatek, nechybí jejich srdečnost.

Francouzi jsou velmi pověřčiví, jak píše Nelly Mauchamp². A dodává, že Francouzky daleko více. Dávají pozor na gesta, která nosí smůlu – projít pod žebříkem, rozbít zrcadlo, dostat jako dárek nůž, otevřít doma deštník atd. Nebo naopak stále zdůrazňují situace, které nosí štěstí – zaklepat něco na dřevo, držet palce, „merde“ pro štěstí atd. Umělci nenosí během představení zelenou barvu, sportovci si střeží talismany a dodržují rituály. Podkovy pro štěstí. Šťastná či nešťastná 13. Magická černá kočka. Prasátka pro peníze. To vše můžete od Francouzů zaslechnout. Mnoho z nich se těmito pověrami řídí. A i když jim nevěří, stejně je dodržují, protože přinejmenším neublíží. Stejně tak je ve Francii oblíbená astrologie.

Francouzi často pořádají průzkumy veřejného mínění. Ať se jedná o politické, ekonomické nebo volnočasové záležitosti. Rádi se ke všemu vyjadřují, často jsou neřiditelní a nestálí ve svých názorech. Nedostanou-li možnost projevit svůj názor na věc, většinou se bouří. I proto francouzští politici nebo šéfové velkých firem nechtějí riskovat a nechávají si dělat průzkumy.

V jednotlivých regionech se Francouzi povahově liší. Říká se, že Bretonci jsou houževnatí a hrdí. Jak to známe z námořnických a rybářských příběhů a legend. Jsou domácké typy, neradi cestují. Jsou také velmi pyšní na svůj jazyk – bretonštinu, která je stále více ohrožená. Pro Korsičany je láska

² MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris: Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

k rodině a vlasti nejvyšší hodnotou, říká Jan Šmíd³. Zrada se neomlouvá. V ohnivé korsické povaze jsou cítit italské vlivy. Korsičané jsou také velmi zapomnětliví, ale když je třeba, dokáží sehnat nebo zařídit vše. Jsou velmi vitální a pohostinní. Vypadá to, že se na ostrově každý s každým zná. Jsou také velmi upovídání, běžně přecházejí z francouzštiny do italštiny nebo korsičtiny. V Provence se prý lidé dožívají nejvyššího věku v Evropě. Burgundsko je zase proslulé svým vínem. Nezřídka se tu víno používá i jako lék. Paříž je takový stát ve státě. I přesto, že se liší od zbytku Francie, stala se jejím symbolem. Paříž je obrovská multikulturní metropole. Lidé zde nejsou tak přátelští jako na venkově, na riviéře nebo v menších městech, dodává Šmíd⁴.

Yapp⁵ poukazuje na další typicky francouzskou vlastnost. Francouzi si potrpí na formalitu, a tak i jejich chování je velmi formální. Vše se odehrává podle daných pravidel. Vládní byrokracie sice produkuje mnoho nařízení, ale ty Francouzi spíše obcházejí. Nedodržují vše, co je omezuje – zákazy kouření, parkování atd. Příkladem francouzské formálnosti je i složitý způsob, jak ukončují dopisy. Nestačí „se srdečným pozdravem“, Francouzi trvají na ujištění o uctivých citech apod. Právo obecně je pro Francouze velice důležité.

Francouzi mají také rádi hádanky, zkratky a šifry. Ne náhodou se rovněž ve Francii stal hitem bestseller Dana Browna DaVinciho kód. Nejenže hlavní hrdina musí rozřešit komplikovanou šifru, ale román se také zčásti odehrává v pařížském Louvru. Dalším oblíbenou šifrou se v poslední době stalo také sudoku. Zálibu Francouzů ve zkratkách dokazuje jejich množství. Neexistuje asociace nebo firma, která by neměla ve svém názvu zkratku. Zkratky Francouze provázejí ve všech sférách jejich života a myslím, že ani oni sami neznají význam všech.

³ ŠMÍD J. *Obrázky z Korsiky*. Praha: Gutenberg, 2004. ISBN: 80-86349-19-5

⁴ ŠMÍD J. *Obrázky z Paříže*. Praha: Gutenberg, 2004. ISBN: 80-86349-22-5

⁵ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

Podle Nelly Mauchamp⁶ se v posledních letech ukazuje, že Francouzi jsou velcí individualisti. Nejedná se přímo o egoismus, spíše kladou velký důraz na rozvoj sebe sama. Stále více dávají přednost individuálním koníčkům jako například běhání. Stále více času tráví u sami počítače. Týmový duch je velice důležitý, ale vyhrát může jen jeden, a proto je potřeba bojovat sám za sebe – tak by se také dal vyjádřit postoj Francouzů.

Francouzi neradi ukazují své slabé stránky, jak uvádí Mauchamp. Nikdy neprojevují své pocity na veřejnosti. S problémy se svěří jen nejlepšímu příteli. Naopak jedná-li se o maličkost, bez váhání udělají rozruch. Snadno se rozčílí v dopravní zácpě, vynadají nevychovanému dítěti, pohádají se se sousedem, který dělá přílišný hluk atd. Když se ale jedná o něco důležitého, osobního, řeší to čistě v soukromí.

Někdy umí být Francouzi i neslušní. Omlouvají to tím, že si to daná situace vyžádala. Jinak striktně dodržují pravidla slušného chování. Nejvíce si Francouzi dovolují na úplně cizí lidi, ale i mezi přáteli jsou běžné ostré hádky. Nepovažují je však za nic vážného. Možná ne náhodou dělí ve francouzštině jen jedno písmeno slova *discuter* a *disputer*, tedy diskutovat a hádat se.

Většinou ale Francouzi dodržují přísná pravidla slušného chování a potrpí si na etketu. Na druhou stranu nikoho nepřekvapí člověk v metru s prstem v nose nebo muži, kteří si neváhají ulevit téměř všude. Francouzi jsou všeobecně považováni za elegány a gentlemany. Pověstné zdravící formule v korespondenci dělají problémy nejen cizincům komunikujícím s Francouzi ale i samotným Francouzům. Každý správný Francouz má doma příručku *savoir – vivre*, pravidel slušného chování. To vše pochází z historie. Lid napodoboval buržoazii a buržoazie aristokraty a všichni chtěli vypadat jako praví gentlemani.

Zdravení má ve Francii také svá pravidla a velké tradice. Francouzi si často potřásají rukou, v rodině, v práci i jen tak na ulici. Většina Francouzů po

⁶ MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris: Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

příchodu do práce obejde své kolegy a s každým si potřese rukou. Důležité je říci „bonjour“ a „au revoir“ každému a všem, když vstupujete do obchodu nebo restaurace, i když jej opouštíte. A tak se stane, že vás v obchodě pozdraví všech pět prodavaček během pár vteřin a vy musíte všem stejně zdvořile odpovědět. Tradičním francouzským pozdravem je také polibek. Nejedná se ale o akt intimity. I to se provádí podle daných pravidel. Obvyklé jsou polibky tři a začíná se vždy zleva.

O Francouzích se říká, že si nepotrpí na hygienu. Podle jednoho britského časopisu, použijí všichni Francouzi ročně méně mýdla než sama anglická královna, jak píše Fenby⁷. Ale zároveň dodává, že tyto „pomluvy“ obecně souvisí s nevelkou francouzskou popularitou ve světě. Na druhou stranu je nutno říci, že francouzské ulice lemují odpadky. Použitý papírový kapesník Francouz s klidem odhodí na zem, stejně jako kelímek od kávy. Dalším ukazatelem francouzské lhostejnosti k čistotě a hygieně je i častý výskyt tureckých záchodků na odpočívadlech u dálnic, což si u nás nebo například v Německu vůbec nedokážeme představit. Nemluvě o pařížském metru zapáchajícím močí. Francouzi tímto více inklinují k jižanským zemím jako je Itálie nebo Španělsko. Říká se, že Francouzi vymysleli parfémy hlavně proto, aby se nemuseli mýt. A je také pravda, že je hojně používají. Podle výzkumů v roce 1951 si třetina Francouzů myla vlasy jen jednou měsíčně a kompletní hygienu dělala jen jednou týdně. Samozřejmě se od té doby mnoho změnilo. Je trochu paradoxní, že Francouzi mají takovou pověst, i když jsou jedni z největších výrobců kosmetiky na světě.

Francouzi jsou poměrně hlučný národ. I když sedí u jednoho stolu, tak na sebe křičí, o hlasitosti jejich projevu na ulici ani nemluvě. Pokud si dva Francouzi stojící každý na jiné straně ulice potřebují něco sdělit, nenamáhají se přejít a prostě to na sebe zakřičí.

O Francouzích se také říká, že jsou velcí svůdníci a milovníci, Francouzky zase kokety. Francouzi i Francouzky se rádi upravují. Dbají na to, jak se

⁷ FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clercs, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

oblékají a jak voní. Móda hraje v jejich životě velmi důležitou roli. Francouzsky očekávají pozornost a obdiv a vždy jsou připraveny líbit se. Hovoříte-li s Francouzem, vždy máte pocit, že vás svádí, s Francouzskou, že koketuje. Ale nic to neznamena, je to jen hra, kterou Francouzi rádi hrají. To, co by v Americe bylo považováno za sexuální obtěžování, je ve Francii jen zdvořilá konverzace.

Přestože v životě Francouzů hraje móda velmi důležitou roli, za oblečení utrácení stále méně. I tak si potrpí na luxusní značky. Méně ale podléhají bláznivým návrhářům a dávají přednost pohodlí. Francouzští módní návrháři jsou stále častěji nuceni tvořit kolekce pro denní nošení. Jehlové podpatky střídají baleríny nebo botasky, neobvyklé kreace nahrazují džíny. Převládají přírodní materiály. Francouzská móda je velmi ovlivněna multikulturalitou své země. Na rozdíl od jiných zemí dbá o svůj zevnějšek i většina mužů, o čemž svědčí velká nabídka pánského oblečení nebo pánské kosmetiky. Francouzi rádi nakupují ve slevách, a to zejména oblečení. Jako všechno i sezónní akce jsou ve Francii organizovány centrálně. Ministerstvo financí vyhlásí konkrétní den, kdy všechny obchody (tedy i soukromé) zavedou například povánoční slevy.

Mermet⁸ si ve své knize všimá, že Francouzi tráví doma čím dál více času. Důvodem může být i nárůst nejrůznějšího moderního vybavení, jako jsou DVD přehrávače, videohry, kabelová televize nebo satelit a samozřejmě počítač s internetem. Tato média spojují Francouze s vnějším světem. Na druhou stranu jsou Francouzi čím dál více mobilní, a to nejen díky mobilním telefonům. Málo Francouzů večeří doma, nemluvě o obědech. Auto je pro mnohé druhým domovem. Bydlení je více otevřené, hodně času se tráví na balkónech nebo zahradách.

Francouzi se rádi smějí a dělají vtipy. Sami sebe také považují za vtipné.

⁸ MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

Mauchamp⁹ dodává, že Francouzi mají rádi nemravné, až oplzlé vtipy, stejně jako inteligentní humor plný slovních hříček. Velice oblíbená je také politická satira. Jejich zálibu ve smíchu a humoru dokazuje i množství televizních estrád a zábavných pořadů, které Francouzi hojně sledují. Velmi četné a známé po celém světě jsou také francouzské filmové komedie.

⁹ MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris: Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

1.2 Tradiční hodnoty

Francouzi jsou NÁROD. Ať se jedná o Bretonce, Alasana nebo Provensálce, všichni jsou Francouzi. Možná se nemají rádi mezi sebou, ale milují Francii, uvádí Fenby¹⁰. Zformování francouzského národa nebylo dílem vládců, ale vůlí všech lidí. V průběhu mnoha století spolu Francouzi bojovali a bojují. Ať už to byli katolíci proti protestantům, republika proti monarchii, de Gaulle proti Vichy, nebo pravice proti levici. Francouzi žijí svůj život v boji, v rivalitě, v neustálém rozporu s ostatními, a to je žene dopředu. Potřebují se vymezit vůči svému okolí. Když ale o něco jde, jsou "jeden za všechny, všichni za jednoho", za Francii. Tento jejich individualismus může vést, a často vede, k velké sebedůvěře, k egoismu.

Tradice a historie je pro Francouze velmi důležitá. Jak říká Mauchamp¹¹, je to dáno francouzským vlastenectvím. Láska k vlasti zahrnuje jazyk, historické památky, umělecká díla, významné osobnosti i události v dějinách Francie. Už od základní školy jsou dětem vštěpovány národní hodnoty, aby z nich vyrostli správní republikáni. Francouzi si zakládají na svém keltském – galském původu. Svědčí o tom i oblíbenost komiksových postavíček Astérix a Obélix. Legendy a hrdinové protkávají celou francouzskou historii a upevňují tak národní hrdost. Vercingétorix bojoval proti Římanům, Karel Veliký zavedl školství, Johanka z Arku se postavila se svou vírou proti Angličanům, atd. Neustále přítomný je i kult Velké francouzské revoluce a následná epocha Osvícenství. V mnohém se Francouzi považují za model vhodný následování. V případě Deklarace práv a svobod člověka a občana se tak také stalo.

Láska k historii a přeneseně všeobecně ke starým věcem se projevuje i v oblibě Francouzů ve vetešnictvích, bleších trzích a starožitnictvích.

¹⁰ FENBY J. *Comment peut-on être Français? Pré-aux-clerics*, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

¹¹ MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris: Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

Francouzi rádi žijí ve starých domech, mají starý nábytek atd. Těžko se vyrovnávají s moderními styly. Postavení Eiffelovy věže ve své době způsobilo pobouření, stejně jako Centre de George Pompidou, s nímž se dodnes mnoho Francouzů, zejména Pařížanů, nedokáže smířit. Dalším příkladem může být i nová Opéra de Bastille a mnoho dalších moderních budov. Vše, co je nové, je pro Francouze horší, ošklivější, než krásné starobylé památky, uvádí Mauchamp¹². Ve Francii se často vzpomíná na „staré dobré časy“. Francouzi také rádi navštěvují muzea, kterých je po celé Francii, a zvláště v Paříži, velké množství.

Klasickými republikánskými hodnotami jsou "svoboda, rovnost a bratrství". Pro Francouze je největší hodnotou svoboda – právo každého dělat to, co sám uzná za vhodné. Rovnost následuje hned v závěsu. Se svobodou se silně váže také tolerance. Pro Francouze je důležité nedělat rozdíly mezi lidmi vzhledem k jejich původu, společenskému postavení, jejich víře. Je ale velmi těžké soudit ostatní jen podle jejich činů a ubránit se předsudkům. Co se týče bratrství, tedy solidarity, šlechetnosti a loajality, není v dnešní společnosti příliš v módě. Dnešní generace mladých Francouzů tyto hodnoty považuje za přežitky.

Velkou váhu mají ve Francii akademické instituce. Vzdělání znamená pro Francouze mnoho. Yapp¹³ mj. dodává, že skutečné znalosti ale nejsou tak důležité, jako prokázaná kvalifikace. Podstatnou úlohu v životě Francouzů hraje také stát a byrokracie. Pro téměř cokoli je nezbytné získat to správné potvrzení a splnit všechny náležitosti. Sami Francouzi byrokracii sice kritizují, ale považují ji za nezbytnou.

Francouzi také oceňují produkty mozku a myšlení. *Racio* je velkou francouzskou hodnotou. Rádi myšlenky produkují i přijímají a nejradši o nich diskutují, i když jsou někdy nesmyslné nebo kontroverzní.

¹² MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris: Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

¹³ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

Francouzi si potrpí na svou zem, na svou půdu. Vlastnictví půdy má pro ně velký význam, stejně jako vlastnictví obecně, na kterém si zakládají už od dob Francouzské revoluce, poukazuje Yapp¹⁴. Mnoho Pařížanů se stále myšlenkově vrací ke svým venkovským kořenům. Říká se, že více jak polovina obyvatel Paříže pochází z venkova. Venkovský život si Francouzi velmi zidealizovali. Velcí francouzští spisovatelé napříč stoletími opěvují přírodu a venkov – Balzac Loiru, Flaubert Normandii, Mauriac Bordelais, Pagnol a Mistral Provence. I současní autoři se k venkovským tématům vrací, aby zachovali obraz tradiční Francie. Francouzi se rádi nechají unášet venkovskou idylou a jako Bouvard a Pécuchet chtějí najít ráj na staré normandské farmě. Lidem z venkova se lehce žije, jsou přívětiví, pozorní a pohostinní. Podle Fenbyho¹⁵ venkovská idyla na Francouze skutečně působí, což dokazuje například i předvolební kampaň prezidenta Mitterranda, kdy se nechal zobrazovat u venkovského kostelíka. Dodnes je venkov a krajina často využívána v reklamě.

Francouzi si zakládají na společenském postavení. Velkou tradici má ve Francii buržoazie stejně jako aristokracie. Obě jsou zakořeněny v povaze Francouzů i v jejich způsobu života. I přes uvolňování mravů, konzumní společnost a všudypřítomný vliv Spojených Států si Francouzi nadále pěstují svůj více či méně aristokratický ideál. I přes hlásání rovnosti všech se Francouzi stále navzájem zařazují na společenském žebříčku. Mauchamp¹⁶ uvádí, že mnoho Francouzů touží mít ve jméně „de“, které by zastínilo jejich měšťácký původ. A tak se stávalo a stává, že si lidé přidávali ke svému jménu noblesní *de*, které potvrzovalo jejich šlechtický původ, například Giscard d'Estaing. V historii bylo běžné, že bohatá dívka z řad buržoazie se provdala za chudého šlechtice. Sňatek byl oboustranně výhodný. Ve 20. století se ale rozdíl v chování potomků buržoazie a aristokracie smazaly.

¹⁴ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

¹⁵ FENBY J. *Comment peut-on être Français? Pré-aux-clerics*, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

¹⁶ MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris: Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

Podle Mauchamp se dnes elita dělí na ty, kdo dosáhli svého vysokého postavení sami, díky svým schopnostem, a na ty, kteří jsou na výsluní díky svému původu. Původní buržoasie i bývalá šlechta ale nové zbohatlíky neuznává. Ve dvacátém století přibyla další možnost jak vstoupit mezi elitu – diplom z prestižní vysoké školy.

Francouzi jsou velcí snobi. Potrpí si na místo, kde žijí, co si oblékají, kam a do jaké školy chodí jejich děti. Ve Francii existuje velký počet prestižních škol, které jsou vstupenkou do vyšší společnosti. Jsou snobští při výběru místa nákupů, restaurací, dovolené apod., a to i tehdy, když tomu neodpovídají jejich finanční možnosti. Je důležitější, jak věci vypadají, než jaké ve skutečnosti jsou. Nezáleží na tom, co napíšete, důležité je, jakou máte úpravu, jaké písmo, atd.

Francouzky jsou feministky, co se týče rovných podmínek, uvádí Yapp¹⁷. Zakládají si ale na svém vzhledu a vystupování, na své ženskosti. Potrpí si na důkazy obdivu, ocenění jejich krásy a elegance. Presentují se jako něžné pohlaví. Rády koketují a nechávají se svádět. Přesto požadují stejné platy i přístup do vrcholového managementu. Francouzské ženy jsou velmi vzdělané a často úspěšné, ale minimum z nich je puštěno k moci, do mužského světa politiky nebo do vedoucích funkcí. Více jak polovina zaměstnanců ve veřejném sektoru jsou ženy, ale jen zlomek na důležitých rozhodovacích pozicích. Francouzi – muži na ženách obdivují nejen jejich krásu, ale i jejich intelekt.

Mermet¹⁸ dodává, že ve Francii se říká, že 21. století bude stoletím žen. Klasické ženské vlastnosti jako praktičnost, schopnost naslouchat druhým, mírumilovnost, skromnost nebo velkorysost jsou stále více oceňovány. Naopak typicky mužské charakteristiky jako soutěživost, snaha vše ovládat a agresivita jsou potlačovány. Mužům se připisuje hlavní vina za násilí nebo

¹⁷ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

¹⁸ MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

nerovnosti ve společnosti. A tak se někteří cítí utiskováni. Role v rodině i ve společnosti se obrací. Dominantní se stává žena, na což reagují i výrobci a prodejci a orientují se více na ženy. Typickým příkladem je automobilový průmysl.

Francouzi si nepotrpí na okázalé ukazování svého bohatství. Doba zámek a bálů je už dávno pryč. Nepotrpí si ani na velké a blyštivé limuzíny, na rozdíl od Němců. Auto je pro Francouze jen funkční nástroj. Preferují malá auta s malou spotřebou a malými daněmi. Většina z nich má jedno auto na celý život.

Francouzi neodpouštějí chyby, a možná právě proto působí arogantně, jak tvrdí Sarman¹⁹. Američané by řekli, že kdo nedělá chyby, nic se nenaučí, ale Francouzi chyby neuznávají. Pro ně je to otázka vážnosti, důstojnosti. Přiznat chybu je projev slabosti. Proto se Francouzi ani neomlouvají. Převrhnou-li skleničku ze stolku a přitom polijí světlou pohovku, ještě vám vynadají, že byla moc na kraji a že není dobré mít tak světlý nábytek.

Ani pravda není pro Francouze tou nejvyšší hodnotou. Důležitější je bezúhonnost, čest a pověst, uvádí Sarman. Francouzi potřebují občas zalhat, aby si zachovali dobrou tvář, ale kvůli tomu se ještě nepovažují za lháře. Není to otázka morálky ani cti. Lež je jen hra s pravdou.

Mermet²⁰ poukazuje na to, že si Francouzi velice cení svého soukromí. V dnešní počítačové době mají ale pocit ohrožení. V práci i na ulici je sledují skryté kamery, atd. Z důvodů bezpečnosti a ochrany je kontrolována pošta i telefonní hovory. Platební nebo jiné elektronické karty o vás prozradí vše, stejně jako připojení k internetu. Francouzi se děsí, aby se z jejich života nestala reality show á la Big Brother. Možná i proto jsou zdrženliví k podobným moderním vymoženostem.

¹⁹ SARMAN G., *Le Bonheur français*. Paris: Hachette, 1996. ISBN 2-01-278797-5.

²⁰ MERMET G., *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

I když jsou Francouzi velcí revolucionáři a často a rádi manifestují, nemají rádi změny. Své tradiční hodnoty nemění. Naopak za jejich udržení usilovně bojují. Raději dělají revoluce než reformy.

Francouzi hodně líbí na rodině. Jsou nadšení, že na své děti, chudí se největší podporou v Evropě. Jako "díky" dává francouzská vláda svým občanům velké příspěvky a odměny. Fenby říká, že francouzská rodina je jako malé království s malým Ludvíkem XIV. v čele. Otec rodiny rozhoduje téměř o všem a velkým tajemstvím jsou jeho měření. Matka je spíše v ústraní a vychovává děti samostatně s pomocí chůvy. Francouzské rodiny žijí často pohromadě nebo v blízkosti i s širším příbuzenstvem.

Francie byla tradičně zemí s velkou rozvodovostí. Dle dostupných statistik se v devadesátých letech minulého století rozvádělo téměř každá druhá manželství. Dnes už se situace stabilizovala. Novým trendem, podobně jako jinde v Evropě, jsou volné svazky. I přesto ve Francii počet svateb ročně stoupá a počet je největší v Evropě. Důvodem jsou určitě i velké státní příspěvky nebo jiné výhody pro novomanželé.

2.1.1 Děti

Francouzské děti jsou takoví malí dospělci. Nosí dospělé oblečení, bez větších výhrad svůj názor. Jsou to opravdové osobnosti. K tomu také patří jejich výchova. Ovšem disciplinovaní jsou pouze v přítomnosti dospělých. O samotě nebo mezi dětmi v nich převládá zárodny anarchie. Fenby připomíná francouzské rodiče k zahrádkářům. Říká, že Francouzi vychovávají své děti tak, jako zahrádkář pěstuje květiny. Přesně vědí, do jaké hloubky zasazít, jaké množství závlaky, kolik slunce, kdy přikrýt a kdy zastříhat. Děti přerostou. Francouzi učí, že pro své děti téměř všo. Děti vyrůstají s pocitem, že jsou rovnocenné s dospělými. Přesto jsou ve vztahu k nim - i když aniž o ně nějaká pravidla a rodiče mají velkou autoritu. Malo dětí

2 Tradice, zvyklosti, životní styl

2.1 Rodina

Francouzi hodně lpí na rodině. Jsou hrdí na své děti, chlubí se největší porodností v Evropě. Jako "díky" dává francouzská vláda svým občanům velké příspěvky a odměny. Fenby²¹ říká, že francouzská rodina je jako malé království s malým Ludvíkem XIV. v čele. Otec rodiny rozhoduje téměř o všem a veřejným tajemstvím jsou jeho milenky. Matka je spíše v ústraní a vychovává děti, samozřejmě s pomocí chůvy. Francouzské rodiny žijí často pohromadě nebo v blízkosti i s širším příbuzenstvem.

Francie byla tradičně zemí s velkou rozvodovostí. Dle dostupných statistik se v devadesátých letech minulého století rozvádělo téměř každé druhé manželství. Dnes už se situace stabilizovala. Novým trendem, podobně jako jinde v Evropě, jsou volné svazky. I přesto ve Francii počet svateb mírně stoupá a porodnost je největší v Evropě. Důvodem jsou určitě i velké státní příspěvky nebo jiné výhody pro novomanžele.

2.1.1 Dětství

Francouzské děti jsou takoví malí dospělí. Nosí dospělácké oblečení, bez váhání vyjadřují svůj názor. Jsou to opravdové osobnosti. K tomu také směřuje jejich výchova. Ovšem disciplinovaní jsou pouze v přítomnosti dospělých. O samotě nebo mezi dětmi v nich převládne zárodka anarchie. Fenby přirovnává francouzského rodiče k zahradníkovi. Říká, že Francouzi vychovávají své děti takřka jako zahradník pěstuje květinu. Přesně vědí, do jaké hlíny zasadit, jaké množství zálivky, kolik slunce, kdy přihnojit a kdy zastříhávat nebo přesazovat. Francouzi udělají pro své děti téměř vše. Děti vyrůstají s pocitem, že jsou rovnocenné s dospělými. Přesto jsou ve vztahu dítě – rodič přesně daná pravidla a rodiče mají velkou autoritu. Málokdy

²¹ FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clerics, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

funguje model rodič jako kamarád. Většina francouzských dětí má také svoji chůvu, a to i přesto, že mnoho francouzských matek nepracuje. Mermet²² tvrdí, že mladí otcové ochotně vodí své děti do školy nebo za sportovním a kulturním vyžitím, ale ti starší se o ratolesti už tak rádi nestarají. Ohlídat děti jsou ochotny dvě třetiny mladších, ale už jen polovina starších mužů. Přestože se dnešní generace Francouzů stará o děti ochotněji než jejich předchůdci, péče o domácí prostředí se jim zamlouvá čím dál tím méně. Raději se pustí do vaření.

Francouzi velmi lpí na výchově svých dětí. Od útlého věku jim vštěpují pravidla slušného chování, vychovávají je k úctě a respektu. Pro Francouze je také velice důležité vybrat svým dětem správnou školu. Ve srovnání s Českou republikou vstřebávají žáci při studiu méně informací. Francouzští studenti nemají všeobecný přehled, ale podrobné poznatky o jednom konkrétním problému. Výuka je velmi selektivní. Nedokáží například vyjmenovat deset romantických spisovatelů 19.století, ale vědí, jak se jmenovala Stendhalova sestra. Na druhou stranu, narozdíl od českého školství, se už od dětství učí myslet a formulovat svůj názor. Hlavní cílem francouzského školství je formovat ducha. Po střední škole usiluje většina rodičů, aby jejich děti pokračovaly na jedné z Grand Ecole, a to raději než na Univerzitě, které jsou málo praktické a jejíž absolventi pak těžko hledají uplatnění.

2.1.2 Mladí

Mladí Francouzi dlouho studují. Většina francouzských středoškoláků pokračuje na vysoké škole. Lenka Girard²³ ale poukazuje na problémy s tím spojené. Absolventi poté těžko hledají práci, jak to dokazují i statistiky. Největší míru nezaměstnanosti dosahují právě mladí lidé do 26 let. Na první pracovní místo se také čeká stále delší dobu. Problémy pak nastávají, když

²² MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

²³ GIRARD L. Hněv mladé Francie. *MF DNES*. 25. 3. 2006. str. 6

si mladí chtějí založit rodinu nebo koupit vlastní byt. Majitelé požadují záruky, které jim čerství absolventi nemohou nabídnout. Proto Francouzi zůstávají u rodičů, kde mají plný komfort. Rodiče je dlouho finančně podporují. Neseženou-li pracovní místo, pokračují ve studiu. Ani několik vysokoškolských diplomů jejich atraktivitu na trhu práce nepomůže. Francouzská vláda se sice snaží situaci řešit, ale nový návrh pracovních smluv měl spíše opačný účinek. Podle něho mohou zaměstnavatelé propustit čerstvé absolventy během dvou let bez udání důvodu. Zklamaná překvalifikovaná mládež se proto začala bouřit. Mladí lidé jsou zvyklí na výhody jejich rodičů, které zažili v dětství a je pro ně těžké postavit se na vlastní nohy.

2.1.3 Stáří

Francouzi jsou jeden z evropských národů, které se dožívají nejvyššího věku, v průměru kolem 80 let. Podle výzkumů veřejného mínění jsou francouzští důchodci také velmi spokojení a aktivní. Ačkoliv Francouzi jedí tučná jídla a pijí hodně alkoholu, přesto žijí dlouho. Tento jev popsal už v 19. století irský lékař Samuel Black a nazval ho Francouzský paradox. Francouze méně postihují kardiovaskulární choroby. To se dá ale vysvětlit i jinak. Francie má jeden z nejlepších systémů zdravotnictví v celé Evropě. Francouzští pacienti jsou zvyklí na plný servis. Praktičtí lékaři v případě potřeby pacienty objíždějí a v nemocnicích se také nečeká. Vše hradí stát. Ulice francouzských měst lemují zelené kříže, tedy lékárny. Francouzi si na všechno kupují léky a hojně konzumují vitamíny. Zálibu Francouzů ve farmacii dokazuje i množství slov ve francouzštině vyjadřující prášky nebo pilulky.

2.2 Volný čas

Podle Mermeta²⁴ mají Francouzi pocit, že mají málo volného času. Denně je to přibližně šest hodin, ze kterých se ale ještě musí odečíst nutné domácí činnosti. Vadí jim, že nejvíce volna má člověk v dětství a v důchodu. V produktivním věku si ho prý nemohou užívat kvůli povinnostem. Musí platit nájem, financovat vzdělání svých dětí, atd. Příležitostí užívat si volného času je velmi málo a na nákladné koníčky často ani nejsou peníze. Paradoxem je, že Francouzi mají pouze 35hodinovou pracovní dobu, takže mají teoreticky více volna, než zbytek Evropy. Právo na volný čas je pro ně stejně důležité, jako právo na práci. Francouzi si také rádi užívají. „Carpe diem“ je heslo každého Francouze.

2.2.1 Dovolená a volné dny

Francouzi milují dovolenou, a proto jí věnují jeden celý letní měsíc. Tradiční filosofie prázdninového života se zakládala na tom "od všeho utéct" a zároveň si "vzít všechno s sebou". Proto byl a je velmi oblíbený camping. Tradiční destinací je Azurové pobřeží. Dalším oblíbeným místem dovolené je Bretaň. Nejvíce Francouzů tráví dovolenou ve středomořském regionu, ale rovněž například v Karibiku nebo v městech západní Evropy. Francouzi preferují poznávací a studijní zájezdy asi stejně jako dovolené typu „slunce a pláž“ nebo pobyty ve městech. Většina dovolených se uskutečňuje během letní sezóny. Francouzi na dovolenou nejvíce létají, teprve poté následuje automobil. Francouzi také hodně spoléhají na cestovní kanceláře. Rádi podnikají dlouhé cesty a i častěji, než je obvyklý evropský průměr. Francouzští cestovatelé jsou také o něco starší, než ostatní Evropané vyrážející na cesty do zahraničí. Francouzů cestuje čím dál více, podle statistik se dostali už na třetí místo v Evropě za Němce a Brity. Přesto má Francie nepochybně stále rezervy, neboť v přepočtu na jednoho obyvatele

²⁴ MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

vycestuje pouze každý druhý až třetí. Na svých zahraničních cestách se Francouzi v žádném případě neomezují. Utrácejí až o polovinu více než ostatní Evropané. Francouzská dovolená je také velmi aktivní a často hromadně organizovaná.²⁵ Pravdou zůstává, že dávají přednost dovolené ve Francii.

Francouzi se také radují z velkého množství volných dnů během celého roku. Milují také neděle. Už ji sice nevnímají jako den odpočinku v náboženském smyslu, ale je to den, kdy se všechno zastaví a oni si mohou naplno užívat svého volna. Na druhou stranu stále více Francouzů by ocenilo prodloužení otevírací doby obchodů i na neděli.

2.2.2 Kultura

Francouzi diktují světu nejen v módě, ale i v kultuře. Alespoň jsou o tom přesvědčeni. V umění prezentují obyčejný život. Ve svých filmech vykreslují lidské osudy, emoce, vztahy. Francouzský filmový průmysl si zakládá především na své odlišnosti od Hollywoodu. Francouzi produkují nejvíce filmů v Evropě a také chodí nejčastěji do kina. Francouzská televize je plná soutěží, diskusních estrád a telefilmů, kterými však pravý francouzský intelektuál pohrdá. I tak tráví u televize nejvíce svého volného času.

Francouzi také milují bande dessinée, tedy komiksy. Příběhy galského Asterixe či belgického Tintina dokázali pozvednout až na uměleckou úroveň. Mimoto samozřejmě zbožňují své umělce, zejména spisovatele a básníky. Ostatně, která země by se mohla chlubit tolika skvělými umělci? Rabelais, Molière, Corneille, Racine, Stendhal, Flaubert, Balzac, Hugo, Zola, Baudelaire, Proust, Dumas otec i syn, Mauriac, Malraux i moderní autoři. Která jiná země získala tolik Nobelových cen za literaturu? V malířství zase Poussin, de La Tour, Delacroix, Corot, Gauguin, Monet, Manet, Cézanne, Renoir, Matisse a Braque. Francouzi mají být na co hrdí a také jsou. Považují

²⁵ MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

se za spasitele evropské kultury, což je jediná kultura, která stojí za to.

I hudba má ve Francii velkou tradici. Bez francouzských šansonů si ji ani neumíme představit. Kromě klasické francouzské hudby mají Francouzi rádi jazz. Jako v jiných oborech, i v hudbě, Francouzi bojují za zachování francouzštiny. Zejména se snaží potlačit anglofonní hudbu, která je slyšet ze všech stran. Byl dokonce přijat zákon regulující množství nefrancouzsky zpívaných písní v rádiích. Velmi oblíbený je také francouzský rap a světového úspěchu dosahují i francouzští DJové.

Ačkoli se o Francouzích říká, že jsou velmi kulturní, podle výzkumů tři čtvrtiny Francouzů nikdy nebyly na baletu, dvě třetiny nikdy nešly na koncert vážné hudby a polovina z nich nikdy nenavštívila nějakou výstavu, jak uvádí Mermet²⁶. Kultura na vyšší úrovni je ve Francii stále záležitostí elit. Přestože možností kulturního vyžití přibývá, publikum zůstává stejné. Většině Francouzů postačí televize, kino a občasná návštěva divadla.

2.2.3 Sport, kavárny a jiné francouzské záliby

Francouzi jsou velcí sportovní fanoušci. Jak říkají titulky ve francouzských novinách: Tour de France jsou "Vánoce v červenci". Když se jede Tour de France, všechno kolem se zastaví. Cyklistika je francouzskou vášní, a nejen ta sportovní. Po celý rok, bez ohledu na počasí, křižují francouzské silnice ve městech i na venkově kolový nadšenci. Mimo cyklistiky fandí Francouzi fotbalu (Zizou je národní hrdina), ragby nebo basketbalu. Dalším typicky francouzským sportem nebo spíše všudypřítomnou zábavou je petanque. V každém parku ve městech i na vesnicích je petanqueové hřiště a na něm parta Francouzů, kteří takto dokážou strávit každé odpoledne. Na věku nezáleží.

Francouzské kavárny už nejsou v kurzu jako bývaly. Fenby²⁷ to dokazuje ve

²⁶ MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français* - Paris: Larousse, 2000. ISBN 2-03-505075-8.

²⁷ FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clerics, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

své knize. V roce 1910 bylo ve Francii přes půl milionu kaváren, ale každoročně je minimálně 3000 z nich nuceno ukončit provoz, z toho polovina v Paříži. Podle současných výzkumů polovina dotázaných Francouzů však zajde do kavárny jen zřídka. Dnes jsou v módě fastfoody nebo večery doma u televize. Proti kavárnám mluví i daně. Na zboží kupované s sebou se vztahuje jen pětiprocentní daň, a tak se můžeme setkat s tím, že dnes v kavárnách nabízejí o daň levnější kávu, když si ji vypijete jen na baru.

Francouzi jsou také vášniví řidiči. Pravidla silničního provozu ale příliš nedodržují. Francouzi vlastenecky kupují především renaulty, peugeoty a citroeny. Na silnici se ale pohybují velmi neohledupně. Nejsou špatní řidiči, ale někdy nebezpeční. Na francouzských dálnicích vládne zmatek, všichni bláznivě přejíždějí „z pruhu do pruhu“. Silnice lemují pokyny vyzývající k opatrné jízdě. Většina dopravních značek je doplněna také slovní interpretací, aby bylo jasné, co se od řidiče očekává. Ani to ale mnohdy nepomůže. Yapp²⁸ dodává, že Francouzi často ignorují i semaforey, stejně jako přechody pro chodce. O francouzských řidičích pojednává mnoho vtipů. Pověstné je francouzské parkování – od nárazu k nárazu. Ženy řidičky na tom nejsou o mnoho lépe, možná naopak. Velkým překvapením proto mohou pro někoho být ženy řidičky autobusů. Ve Francii totiž řídí žena autobus zcela běžně. Za volantem autobusu na ně narazíte i častěji než na muže. Nový francouzský zákon zakazuje Francouzům za volantem jíst, pít, poslouchat hlasité rádio nebo ho ladit. Samozřejmě se nesmí používat mobilní telefon, ale ani s hands-free. Ohrožující může být i nadměrné používání GPS nebo sledování DVD. Jednoduše - je zakázáno vše, co řidiče nebezpečně rozptyluje včetně "přehnaného zájmu" o spolujezdce, respektive spolujezdkyni. Kouřit za volantem je naopak dovoleno.

²⁸ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

2.3 Náboženství a víra

Ve Francii má velkou tradici katolické náboženství, i když v její historii jsme se setkali s mnoha náboženskými válkami a převraty. Francouzi prosazují heslo, že "hřešit je lidské". Francouzi, tedy ti evropského původu, nejsou národem, na jehož myšlení by měly náboženství, víra a církve rozhodující vliv. Francouzi nedodržují náboženské povinnosti, ale ponechávají si svátky a s nimi spojené volné dny, uvádí Yapp²⁹. Včetně volné neděle, kdy na ulicích nepotkáte živou duši a všechny obchody i většina restaurací jsou zavřené.

70% Francouzů se hlásí ke katolictví. Jedná se ale spíše o tradiční, než o přísné katolíky, kteří by dodržovali všechny církevní náležitosti. Jen asi 10% Francouzů chodí pravidelně do kostela, modlí se, chodí ke zpovědi, atd. Přesto zůstávají kulturně spjati s církví. Necháávají křtít své děti, pořádají církevní svatby či pohřby. Ve 20. století už církve nehraje důležitou institucionální roli. Naopak mají Francouzi strach z úpadu morálky. Nasvědčuje tomu i množství rozvodů a potratů.

Francouzská republika je zemí přísné laicity, světskosti. Tu mají danou i zákonem. Státní instituce nesmí být ovlivňovány náboženstvím a vírou. I dnes musí Francouzi bojovat za její dodržování. S množstvím muslimských přistěhovalců nastal problém ve francouzských veřejných školách. Muslimské dívky nosily zahalující šátky, které podle státu narušovaly laicitu škol, a proto byly zakázány. Počet muslimů ve Francii není znám, odhaduje se kolem pěti milionů.

²⁹ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

2.4 Jídlo, pití a jiné požitky

K francouzské kultuře a tradici patří dobré jídlo. Nejedná se pouze o pověstné dvouhodinové obědy, kdy se všechno zastaví. Francouzi nejedí proto, aby se v rychlosti nasytili, ale pro radost z dobrého jídla. Potrpí si na čerstvou zeleninu, ryby a čerstvé pečivo. Proto je ve Francii snad v každém městě nebo čtvrti ráno trh. Francouzi pozvedli jídlo téměř na umění. Jídlo je vždy obřad. Pro Francouze je dobré jídlo požitkem. Doma ale často nevaří. Raději si zajdou do dobré restaurace, a to i s celou rodinou. Oběd leckdy trvá až dvě hodiny, bez ohledu na to, že už i Francii zahltily fastfoody. Jako všechno ve Francii i jídlo má svůj řád a stejně, jako všechno, i jídlo je předmětem mnoha diskuzí. Pravá francouzská večeře se skládá až ze sedmi chodů a je podávána oproti českým zvyklostem velmi pozdě. Začíná se kolem osmé hodiny a končí kolem desáté. Jednotlivé chody oddělují přestávkami. Nejraději se při jídle obklopí přáteli a spontánně vykládají o životě. Francouzi se ale nepřejídají.

Francouzská kuchyně je pověstná po celém světě. Jak ale uvádí Fridrich³⁰, dnes už takovou najdeme - jen v drahých restauracích. I Francie, ať se jí to líbí nebo ne, podléhá americkému stylu stravování - rychle, levně, nenáročně a nezdravě. Problémem francouzských restaurací je také to, že mají velmi omezenou otevírací dobu. Pozdě večer, v neděli a každý den mezi třetí a sedmou je obvykle zavřeno. Přesně v těchto situacích přichází na řadu fastfood.

Poslední trumf, na který sázeli zastánci francouzské kuchyně, že jejich strava je zdravější, byl podle Fridricha už také vyvrácen. Podle spotřebitelských výzkumů jsou hamburgery méně tučné, než například klasický francouzský quiche. Ani kachny, husí játra nebo palačinky nepatří zrovna do zdravé výživy. I přes nezdravou původní i novou americkou stravu, jsou Francouzi

³⁰ FRIDRICH M. O proměnách a pověrách francouzského stravování. *Magazín HN Víkend*. 10. 3. 2006

stále zdravější. Jak sami říkají, vděčí za to vínu. K jídlu nejčastěji pijí víno stolní. V zahraničí nemohou pochopit, že se číšník přijde jako první zeptat, co si dají k pití. Nejdříve přece musí vybrat jídlo a k tomu se pak zvolí odpovídající víno.

Ve Francii se bez typické francouzské bagety nenajíte, uvádí Fenby³¹. Je asi metr dlouhá, křupavá a velmi drobivá. Patří k Francii jako rýže k Asii. Většinu produkce zajišťují malé soukromé pekárny. Každý průměrný Francouz zkonsumuje minimálně jednu velkou bagetu denně. Malé pekárničky vydržely konkurovat i obchodním řetězcům a průmyslové výrobě. Není to samozřejmě jednoduché v době, kdy čas znamená peníze a pekaři musí své zboží připravovat téměř celou noc. Pekárny patří také mezi jedny z mála obchodů, které mají otevřeno denně, tedy i v neděli. Nejvíce baget se zkonsumuje na venkově. Francouzi si je při snídani namáčejí do kávy, čaje nebo čokolády. Někteří vnitřek vydlabou, zbylou kůrku namažou máslem, marmeládou, čokoládou. U obědů a večeří je bageta předkrmem, přílohou a vlastně i zákuskem. Její konzumace ale stále mírně klesá. Kdo by v této uspěchané době našel ráno čas vyběhnout pro čerstvé pečivo? Klasické francouzské bagety vytlačuje nejen uspěchaná doba nebo velkovýrobci, ale i zdravý životní styl a s ním celozrnný chléb.

Francouzi jsou jedni z největších konzumentů alkoholu na světě. Víno jim koluje v těle snad místo krve. Vždyť ho také pijí při každé příležitosti, a to už od útlého věku. Francouzi vědí o vínu všechno, i to, že produkují nejlepší víno na světě. Francouzi jsou stále největší konzumenti červeného vína, i když těch, co ho pijí, denně ubývá. Je to už jen necelá třetina obyvatel. Ve skutečnosti mnoho Francouzů, včetně například prezidenta Chiraca, dává přednost pivu.

Francouzi jsou známí jako vášniví kuřáci. Fenby píše, že tabák byl do Francie dovezen pro zdravotní účely a už za Ludvíka XIV. se stal hitem. V 18.století bylo v Paříži již více než tisíc trafik a na začátku 20.století si kuřáci

³¹ FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clerics, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

mohli vybrat z asi 240 různých značek. Dnes je výběr omezenější. Logickým důsledkem je, že na rakovinu plic ročně zemře 45 tisíc Francouzů. Tím se Francouzi řadí na jedno z první míst ve světě, zejména ženy. Ať se Francouzům daří či ne, na konzumaci tabáku se nic nemění. Ačkoli většina civilizovaného světa se snaží proti cigaretám bojovat, Francouzi naopak. Přestože se ve francouzských restauracích začínají objevovat nekuřácké koutky, zákaz kouření na pracovištích ve Francii zatím nehrozí. Co se týče značek, proslulá Marlboro vytlačují tradiční Gauloisky nebo Gitanky. Američané ohrožují už i francouzský cigaretový průmysl.

2.5 Jazyk

Francouzi bez rozdílu postavení milují svůj jazyk. Jak uvádí Fenby³², Anatole France dokonce řekl, že francouzština je jako milenka, u které objevuje stále nové a nové kvality, že je tak krásná, skromná a věrná, noblesní i rodinná, šílená i chytrá, že ji miluje z celého svého srdce a že by jí nikdy nemohl být nevěrný. Pro Francouze je čest mluvit svým jazykem, což je vštěpováno dětem už od mateřské školy. Francouzština je to, co Francouze spojuje.

Francouzi důsledně bojují za zachování svého jazyka. Francouzská Akademie pečlivě studuje nová slova vycházející z jiných jazyků nebo popisující nové jevy a především pečlivě vybírá, která z nich se mohou používat a která ne. Pro ta "nevhodná" vymýšlí vhodné francouzské ekvivalenty. „Mejl“ (elektronická zpráva) se ve většině jazyků řekne „mail“. Ve Francii se oficiálně nazývá „le courrier“. Když už chcete použít anglického slova, musí být dokonale pofrancouzštěno, tedy „le mel“. Franglais nebo používání anglických výrazů ve francouzštině nedává akademikům spát. V obchodním a technickém světě, stejně jako mezi mladými, vévodí angličtina. Přesto, a proto, si Francouzi pro většinu anglických slovíček běžně používaných ve všech jazycích světa, vymýšlejí vlastní výrazy nebo přinejmenším pofrancouzšťují ty anglické.

Francouzi se potřebují lišit od zbytku světa i co se týče mezinárodních zkratk. Evropská unie není EU ale UE, AIDS nazývají SIDA atd. V některých případech vychází tento jev z postavení francouzských zájmen, která se píší až za podstatným, ale v mnoha případech je to účelné.

Francouzština mívala vždy ve světě silné postavení především díky francouzským koloniím. Dnes ji však vytlačuje angličtina nejen na mezinárodním poli, v bývalých francouzských koloniích, ale i doma - ve Francii. Anglikanismy a amerikanismy zaplavují francouzštinu, a to hlavně

³² FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clercs, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

mezi mladými lidmi nebo v technických oborech a v obchodě. Na mezinárodním poli tedy vítězí angličtina, ale Francouzi se ji učí neradi a těžce. Platí to převážně pro střední a starší generaci Francouzů. Ale i mladí mají s angličtinou problémy, zejména s výslovností. Ačkoli většina lidí angličtinu studuje nebo studovala, používat se ji nechtějí nebo se bojí, že se zesměšní.

Francouzský jazyk přesně odpovídá složité mentalitě Francouzů. Už jenom číslovky - devadesát devět se řekne čtyři dvacítky deset devět. Francouzská slova se skládají z velkého množství písmen, ale výslovnost je úplně jiná. Říká se, že na francouzském jazyku je nejtěžší spleť slovesných časů. Je jich přes dvacet a leckdy jsou oříškem i pro samotné Francouze. Cizinci si musí dávat také velký pozor na mnoho dvousmyslných slov ve francouzštině.

Jediným oficiálním jazykem ve Francii je francouzština, ale v mnoha částech se ještě dnes mluví regionálními jazyky. Nejedná se pouze o nářečí, jak ho známe z České Republiky, kdy každý každému rozumí, ale o jazyky naprosto odlišné: keltský jazyk - bretonština, románské jazyky - provensálština a gaskončtina, baskičtina v Akvitánii nebo korsičtina, italština nebo němčina v Alsasku a Lotrinsku.

Francouzi neradi komunikují jinak než francouzsky. Velice si potrpí na zdvořilost při konverzaci. Když totiž vidí snahu, zpravidla opustí svůj chladný postoj a baví se i s cizincem, který jejich "úžasný" jazyk neovládá dokonale. Francouzština s cizím přízvukem je ale pro rodilé Francouze leckdy velmi těžko srozumitelná.

Francouzi se soustřeďují především na psanou podobu jazyka. Chyby v pravopise nebo skladbě se neomlouvají. Psaná forma je velmi precizně vybudovaná a francouzští akademici neradi povolují její změnu. Naproti tomu mluvená podoba jazyka je velmi pestrá a především gramaticky zjednodušená. Slangy jsou velmi oblíbené zejména mezi mladými lidmi. Vymýšlejí nová slova například převrácením – jedná se o tzv. verlan, který se vznikl v 80. letech 20. století. Některé jeho výrazy pronikají i do běžné mluvy.

2.6 Pracovní život

2.6.1 Pracovní zvyklosti

Pracovní zvyklosti popisuje ve své studii např. Milan Mostýn³³. Francouzi si potrpí na dobrou pracovní pozici v prestižní firmě. Velký důraz se také klade na dosažené vzdělání. Důležitou roli v pracovním styku hrají známosti, kontakty a reference. Francouzi jsou také velmi loajální. V práci se Francouzi obvykle neoslovují vysokoškolskými tituly, ale na formality si potrpí. Ráno si všichni potřesou rukou. Oslovují se pane, paní bez příjmení. Ředitelé jsou oslovováni plným titulem *Président-Directeur Général*, který se zkracuje na PDG. K tykání či oslovování křestním jménem dochází většinou jen v osobním kontaktu. Pro úspěch a postavení v práci je důležitý i věk. K vysokým pracovním postům se dostávají lidé až v pozdějším věku. Zastoupení žen na vyšších místech je ve Francii poměrně vysoké. V každé francouzské společnosti se velmi respektuje hierarchie. Pracovní pozice jasně vymezuje pravomoci i povinnosti. Tradičně velký význam v obchodním styku zaujímá oblékání. Francouzi si cení klasiky a elegance. Potrpí si na dochvilnost, ale sami ji často nedodržují. Důvodem mohou být časté dopravní zácpy, ale hlavně nedbalé vnímání času.

Francouzský pracovní týden trvá 35 hodin, i když v případě potřeby jsou přesčasy samozřejmostí. Pracuje se obvykle od devíti do osmnácti s dvouhodinovou polední pauzou. Během dne Francouzi práci často přerušují, ať už na kávu nebo na cigaretu. Přes poledne, stejně jako v neděli, jakoby se ve Francii zastavil čas. Na druhou stranu mnoho obchodníků i podniků pracuje v sobotu, stejně jako není výjimkou sobotní vyučování. To si ale mnozí obchodníci vynahradí volnými pondělky a v mnoha školách neprobíhá vyučování ve středu.

Rodina je velmi důležitá, ale platí pravidlo striktního oddělování soukromého

³³ MOSTÝN M. Chcete podnikat ve Francii, naučte se jazyk a buďte trpěliví. *Exportér*. 12. 12. 2005

a pracovního života.

2.6.2 Chování a jednání v práci

Francouzští obchodníci bývají podle Mostýna³⁴ vždy perfektně připraveni. Věří si a nemají problém argumentovat. Jednání se často zakládá na systematické a dopodrobna připravené diskuzi. Francouzi dokonale zvládají umění prezentovat svoje díla. Francouzi umí přiznat chybu nebo porážku. Bývají ale velmi kritičtí a svou nespokojenost dávají otevřeně najevo. Debaty jsou velmi bouřlivé. Francouzi si běžně skákají do řeči, což nepovažují za neslušnost. Při jednání jim vyhovuje neformální atmosféra. Často chodí na pracovní obědy či večeře. Začíná se přátelským rozhovorem o umění, jídle nebo sportu. Politika a soukromí jsou tabu. Přístup přímo k věci je považován za netaktní.

Mostýn dodává, že Francouzi jsou při jednání velmi komunikativní a emotivní. Rádi diskutují s obchodními partnery i se zaměstnanci. Od útlého dětství je projevení samostatného názoru velmi důležité a je respektováno. Potrpí si na květnatý styl mluvy a silnou gestikulaci a mimiku. I když Francouzi hodně diskutují, s rozhodováním nebo vyřešením problému mají problém. Naopak často objeví problém nový. Při práci moc nevtipkují. Zakládají si na etiketě a formalitách. Žvýkání nebo ruce v kapsách se neomlouvá. Oceňují projev zájmu.

Francouzi jsou racionální. Vyjadřují se stručně a jasně. Mají rádi statistiky a grafy. Zakládají si na své systematickosti – na "esprit cartésien", ale ve skutečnosti jsou spíše nepořádní a chaotičtí. Rádi se chlubí pravidly, které zbytek světa považuje za samozřejmé.

Podle Mostina³⁵ dávají Francouzi přednost přímé komunikaci. Telefonu, faxu nebo emailu moc nevěří, a proto na něj také často nereagují. Francouzi

³⁴ MOSTÝN M. Francouzi mají pověst zatvrzelých a obtížných vyjednávačů. *Exportér*. 9. 12. 2005

³⁵ MOSTÝN M. Nemailujte do Francie, rovnou tam zajed'te. *Exportér*. 6. 12. 2005

potřebují vidět vše na vlastní oči, vše si ověřit a se všemi se setkat osobně. To, co by se jinde vyřešilo telefonním rozhovorem, ve Francii lze jen osobním setkáním. Důvodem, proč Francouzi nepovažují mail nebo telefon za dostačující, je i jejich konservatismus co se týče moderních technologií. Běžní Francouzi používají mail jen zřídkakdy a mnoho firem ani nemá internetové stránky. Když ano, moc toho na nich nenajdeme.

Není výjimkou, že Francouzi na pracovišti pijí alkohol. Nejedná se pouze o oslavy nebo večírky, které se mimo jiné pořádají poměrně často. Pro Francouze je běžné, že oběd zapijí sklenkou vína nebo piva a francouzské zákony také dovolují konzumovat na pracovišti tyto lehčí druhy alkoholu. Jen málo podniků má alkohol úplně zakázán. Na druhou stranu si zaměstnavatelé stěžují na problémy s alkoholem u svých zaměstnanců. Požívání alkoholu a drog způsobuje ve Francii téměř pětinu pracovních úrazů. Asi nejhorší situace je ve stavebnictví.

2.7 Stát a Politika

2.7.1 Vztah k politice a státu

Francouzi jsou velcí byrokrati, mají rádi vládní intervence. Podle Yappa³⁶ hraje stát podstatnou roli v životě každého Francouze. Byrokracie produkuje mnoho a mnoho pravidel. I když Francouzi označují právo za jednu ze svých největších hodnot, jsou k němu spíše laxní. Francouzi hledají slabá místa zákonů a snaží se je obcházet. Dodržují jen to, co jim vyhovuje, a ostatní přehlíží. Zakládají si na tom, že s pravidly nemusí souhlasit, a také je jim to tolerováno. Přesto Francouzi respektují alespoň úřední formality. Není důležité, co si o myslí, ale je důležité se správně tvářit. Nápis, co dělat, potkávají Francouzi na každém kroku. V autobuse nebo jiné hromadné dopravě je jich hned několik: označte lístek, postupte dále do vozu, pusťte sednout válečné veterány, slepce, invalidy, nemocné, těhotné ženy a matky s nejméně s čtyřmi dětmi. Buhužel se těmito pravidly řídí většinou jen disciplinovaní cizinci. Stejně tak jsou zbytečné cedulky nápisem Zákaz kouření.

Francouzští politici jsou vždy elegantní, jak to od nich také vyžadují jejich voliči. Francouzi v nich potřebují vidět své hrdiny. Proto jsou politici velmi střeženi a sebemenší chyba je okamžitě reflektována. Na druhou stranu velké prohřešky nebo skandály Francouzi raději přehlížejí. Francouzští politici jsou mistři v přecházení vlastních chyb a porážek. Ve většině západních zemích politik po vážné chybě odchází do ústraní, ale ve Francii se nikdy nevzdávají, nezříkají se dobrovolně moci. Zvoleni bývají pod heslem „změnit život“ ale končí jinak, jako například Mitterrand, jak uvádí Winock³⁷. Silný korupční systém, který na závěr jeho kariéry vycházel na povrch, stupňovala odhalení o jeho dalších dosud zakrývaných stránkách života

³⁶ YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

³⁷ WINOCK M. *Parlez-moi de la France*. Paris: Seuil, 1997. ISBN 2-02-028511-8.

osobního, ale i politického: pečlivě utajená nemanželská dcera, zvláště ale jeho přátelství s exponenty režimu kolaborantské vlády Vichy. Přesto je dnes Mitterrand pro Francouze spíše kult hodný uctívání, než zatracený bývalý prezident.

Francouzi si nejvíce zakládají na svobodě a rovnosti všech lidí. „Les hommes naissent et demeurent libres et égaux en droits. Les distinctions sociales ne peuvent être fondées que sur l'utilité commune.“³⁸ (Lidé se rodí i umírají svobodní a rovní před zákonem. Sociální rozdíly mohou být založeny pouze na společném prospěchu.)

Podle Winocka³⁹ vystihují Francii také další dvě slova: centralismus a administrativa. Kořeny centralismu pocházejí samozřejmě již z dob monarchie, kdy francouzští králové bojovali o svou moc s církví a především s bohatými a vlivnými feudálními pány. Centrem všeho dění se stala Paříž. Majestátnost a pompéznost zůstala Francouzům z doby Ludvíka XIV. Červené koberce, majestátní hudba, kříž čestné legie namísto koruny, davy lemující Champs-Élysées a nový prezident může být jmenován. I když například Mitterrand sliboval změnu a hlavně zjednodušení těchto ceremonií, neubránil se a chopil se moci jako "dědic trůnu, obklopen svými kurtizánami jako Ludvík". Podle Francouzů by bez administrativy vládl ve společnosti zmatek a nepořádek.

Prestiž vysokých veřejných funkcionářů je ve Francii opravdu veliká. Jak se v historii střídaly křehké politické režimy, upevňovala se administrativa jako spojující prvek. Úředníci se stali téměř novou aristokracií. Vznik Národní administrativní školy (ENA) jim navíc dodal i potřebnou noblesu, uvádí Winock. Politici, vysocí funkcionáři, diplomati a šéfové velkých podniků vytvořili novou politicko-administrativní třídu, která sjednocuje národ. Na druhou stranu vše nasměrovala do Paříže. Názory na ni jsou dvojaké – od ustavičných stížností až po vyžadování zachování státu.

³⁸ Déclaration des droits de l'homme et du citoyen, článek 1

³⁹ WINOCK M. *Parlez-moi de la France*. Paris: Seuil, 1997. ISBN 2-02-028511-8.

Možným důsledkem přemíry centralizace ve Francii jsou i časté protesty a stávky. Stávkuje kdokoliv, za cokoliv a s použitím jakýchkoliv prostředků, jak dodává Winock⁴⁰. V žádné zemi Evropy se nestávkuje tak často, a to si zrovna Francouzi se svým 35hodinovým pracovním týdnem na sociální politiku nemohou stěžovat. Málo placení státní úředníci, nespokojení důchodci, hrdinné zdravotní sestry, diskriminované ženy, odvržení otcové, železničáři mající málo práce, horníci mající práce mnoho, studenti chtějící na vysoké školy, absolventi hledající práci, lékárníci stěžující si na zdravotní pojištění, váleční veteráni z Alžírsko, ekologičtí aktivisté zachraňující poslední medvědy v Pyrenejích, všechny asociace a korporace a odbory, ti všichni se jednoho dne sejdou na Sèvre-Babylone nebo na Champs Elysées. Francouzi začnou nejdříve stávkovat a pak teprve vyjednávat.

Protiváhou této centralizaci a dobré administrativě je jen malá zodpovědnost občanů a jejich nechuť k moci. Francouzi nemají rádi lidem vzdálenou byrokracii, která stále více a více zvětšuje bariéru mezi lidem a vládou. I tak stále doufají, že se jejich děti dostanou na ENA. To je ta příznačná francouzská dvojakost. Nemají rádi státní úředníky, ale touží jimi být. Nemají rádi stát, ale požadují od něj vše, jak je to ostatně i historie naučila.

Francouzi se považují za vynálezce revoluce (i když je již dříve předstihli Angličané a i Američané se svým bojem za nezávislost). Ani Angličané ani Američani nejsou ale podle Francouzů ti praví revolucionáři srdcem i duší jako oni, uvádí Winock. Velkou Francouzskou revolucí začala doba stability, doba usilovného předělávání, přepracovávání a znovuzakládání všeho ve jménu "svobody a rovnosti" – pod heslem „tabula rasa“ – "všechno smazat a začít znovu". Pravým důvodem, proč Francouzi tolik milují revoluce, může být i to, že ta první z roku 1789 se jim nepovedla. Nepodařilo se zavést víceméně stabilní ústavní systém jako v Americe nebo Anglii. Naopak jednu absolutní moc vystřídala jiná. Jakoby Francouzi potřebovali svého hrdinu, svého krále. Ať už se jmenuje Ludvík nebo Napoleon. Ani Charles de Gaulle

⁴⁰ WINOCK M. *Parlez-moi de la France*. Paris: Seuil, 1997. ISBN 2-02-028511-8.

však nevytvořil ideál, který by Francouze uspokojil. Vládne-li většinová vláda i se svým prezidentem, nelíbí se Francouzům jednodušnost jejich vládnutí, naopak v případě kohabitace si stěžují na vládní neschopnost. De Gaulle říkal, že ve Francii je třeba revoluce, aby se dosáhlo nějakých reforem. Francouzi jsou velcí revolucionáři, ale neschopní reformátoři. Změny se musí dělat postupně a ne nárazově jako to často praktikují Francouzi.

Politika ve Francii zaplňuje denně stránky novin, ale čím dál méně lidí chodí k volbám. Lidé jsou politikou spíše znechuceni. Vadí jim, že se jen k málo otázkách mohou vyjádřit, že mají malý podíl na rozhodování. To je ale ve Francii tradiční záležitostí. Lidé budou o problémech diskutovat a filosofovat, bez váhání půjdou i demonstrovat, ale zásadních změn systému se bojí. V podstatě jim tento způsob vyhovuje, jen si vyhrazují právo ho kritizovat. Velký problém francouzského politického života je také naprostá nechuť velké většiny Francouzů se někam zapisovat a někomu platit členské příspěvky. Například ve Francii je v odborech jen asi 8 procent lidí v zaměstnaneckém poměru. Což je nesrovnatelné například s Německem. Přitom síla odborů zmobilizovat lidi je obrovská. Francouzi vycházejí do ulic nejen kvůli sociálním problémům. Ukázalo se, že, když je třeba, Francouzi neváhají jednat. Apatie k politice a politikům došla v roce 2004 tak daleko, že do druhého kola prezidentských voleb postoupil stoupenec extrémní pravice strany – Národní fronty, Jean-Marie Le Pen. Otázkou zůstává, jestli k tomu došlo důsledkem neúspěšné levicové vlády nebo vlivem silicích problémů s arabskými přistěhovalci. Možná obojí. Účast v prvním kole byla každopádně tehdy velmi malá. Výsledky voleb Francouze zděsili a následovali vášnivé demonstrace. Všichni bez rozdílu, zastánci umírněné pravice i levice, volili v druhém kole Jacquesa Chiraca. Nutno říci, že s velkou nechuť, protože ani s jeho prezidentováním nebyli příliš spokojeni.

Francouzi si zakládají na své síle, jak politické, tak vojenské. Zdeněk Velíšek⁴¹ poukazuje na to, že už od dob Napoleona potřebují Francouzi

⁴¹ VELÍŠEK Z. Zamyšlení. *Týdeník Rozhlas*, č. 5, 29.1.2006

ukazovat světu svou sílu. V roce 1995 zděsil Jacques Chirac celý svět, když obnovil jaderné pokusy. Proti Francii protestovali lidé po celém světě. Někde dokonce chtěli bojkotovat francouzské restaurace. Nová vlna pobouření nastala nedávno, když Chirac pohrozil francouzskými jadernými zbraněmi. Historicky chce Francie disponovat jadernou silou zejména proto, aby nebyla závislá na NATO a na Spojených státech. Svět na Chiracovo prohlášení reagoval zděšením, Francouzi naopak. Je tu zase vidět typické francouzské pokrytectví. Chirac hrozí útokem těm, kteří by měli jen v úmyslu na Francii zaútočit, ale preventivní invazi na Irák velmi kritizoval. Stejně tak se snaží Iránu zabránit ve výrobě jaderné zbraně.

2.7.2 Problémy menšin

Důsledkem rozsáhlé kolonizace žije ve Francii mnoho černošských, arabských nebo asijských obyvatel. Jsou to většinou potomci přistěhovalců z bývalých kolonií. V 70. letech 20. století přijímali běžní Francouzi i vláda imigranty s otevřenou náručí. Hodili se jako levná pracovní síla na pozice, které evropští Francouzi nechtěli vykonávat. Dnes je ale situace jiná. Francouzům začínají přistěhovalci a jejich potomci vadit a ve skutečnosti se ani přistěhovalcům ve Francii nelíbí (i když se mají lépe než v Africe). Mladí lidé, kteří se narodili již jako Francouzi se však nepovažují ani za Francouze ani za Araby.

Jak uvádí ve svém článku Sobota a Švehla⁴², tyto menšiny jsou separovány na periferijních sídlištích a vznikají tak nebezpečná ghetta. Největším problémem je nezaměstnanost, trpí více jak 20% z nich. Důvodem jsou i místní nekvalitní školy, které neumožňují pokračovat dále ve studiu. Nezaměstnanost poté přechází do konfliktů s policií. Celá situace se vyhrtila na podzim loňského roku, kdy mladí rebelové začali na předměstích velkých měst houfně zapalovat auta. Toto jejich chování ani nedostatečné vzdělání nenapomáhá předsudkům a tedy šanci na změnu.

⁴² SOBOTA J., ŠVEHLA M. Lekce smíru z Francie. *Respekt*. č. 46, 14. 1. 2005, str. 3

Podle Velíška⁴³ se na jedné straně jedná o sociální problémy, ale na druhé straně jde o střet dvou civilizací – křesťanské a muslimské. Je to tedy i otázka náboženství. Arabští přistěhovalci si sebou do Francie přivezli i svou víru. Francouzská republika si ale velmi zakládá na své laicitě, což je v rozporu s islámským náboženstvím, které neumí oddělit víru od filosofie nebo politiky. Islám není jen náboženství, je to styl života. Navíc islámské pojetí lidských práv, a zejména práv žen, se silně odlišuje od zásad západního světa. Francie a Francouzi tedy respektují všechna náboženství, ale jen do chvíle než začnou narušovat řád společnosti nebo porušovat zákony.

I podle statistik se multikulturní Francie potýká s nárůstem rasismu. Rasistické postoje přiznávala v listopadu 2005 třetina Francouzů, zatímco o rok dříve jich byla jen čtvrtina. Ve Francii, která má kolem 65 milionů obyvatel, žije podle odhadů pět milionů Arabů a stejný počet černochů. Obě skupiny jsou i podle oficiálních přiznání v mnoha ohledech diskriminovány. Francouzi přesto ostře vystupují proti rasismu nebo nerovným podmínkám. Ochotně přijímají všechny imigranty a udělují jim státní občanství. Zbytek světa obviňuje z rasismu, že přistěhovalce z bývalých kolonií odmítá a argumentují tím, že je vymírající Evropa potřebuje.

Ve Francii se ale nemluví o původu občanů. Každý, kdo se narodil ve Francii, je podle zákona Francouz. Zmiňované bouře na předměstích by si ani jediné francouzské noviny nedovolily označit za etnický problém. Pro Francouze je to otázka tolerance. Sorman⁴⁴ poukazuje na to, že ani francouzské zákonodárství nerozlišuje mezi národnostmi a státním občanstvím. Francouzština zná jen "nationalité", která znamená obojí – státní občanství i národnost. A národnost je francouzská pro Francouze všech barev pleti a všech etnických původů. Ze stejného důvodu ani není přesně znám počet černošských nebo arabských obyvatel. Zákon zakazuje se občanů na jejich původ ptát.

⁴³ VELÍŠEK Z. Víra v duši, nebo na praporu?. *Týdeník Rozhlas*, č. 44, 18. 8. 2004

⁴⁴ SORMAN G.. *Le Bonheur français*. Paris: Hachette, 1996. ISBN 2-01-278797-5.

2.7.3 Zahraniční a sociální politika

Francouzi se považují za vzor sociálního státu, ale nezaměstnanost už dlouho neklesla pod 10%. Historie ukázala, že srdce táhne Francouze doleva, ale "peněženka" doprava.

Výrazný rys francouzské povahy – novátorství se podle Nejedla⁴⁵ projevuje i v jejich zahraniční politice. Francouzi stále vymýšlejí nové projekty, ale málokdy je dokončí. Francouzská zahraniční politika podléhá dobovým vlivům, ale ve své podstatě se drží neměnné linie. Francie byla definována jako země, kterou nelze při formování Evropy přehlížet, což možná sama někdy přeceňovala. Francie tradičně soupeří s Velkou Británií a Německem a vždy měla proměnlivé vztahy k USA. Tradiční je také obdiv Francie k autoritativnímu Rusku. Další konstantou francouzské zahraniční politiky je vztah k severní Africe. Jistou formou náhrady za ztracený koloniální vliv v zámoří se Francii stala frankofonie.

Francouzi se nazývají zachránci nové Evropy, ale Maastrichtskou smlouvu přijalo v roce 1991 v referendu jen 51 procent lidí. O 15 let později v roce 2005 dokonce jako první zamítli návrh Evropské ústavy. Votruba⁴⁶ vysvětluje, že řada francouzských voličů hlasovala proti ústavní smlouvě jen proto, že byli nespokojeni s politikou prezidenta Chiraca a premiéra Raffarina, který byl po neúspěchu referenda také odvolán. V kampani převládala témata, která s obsahem ústavní smlouvy přímo nesouvisela. Lidé se obávaly ztráty zaměstnání kvůli tomu, že se podniky přestěhují do nových členských států nebo kvůli zahlcení jejich pracovního trhu levnou pracovní silou z nově přichozích zemí. Ústavní smlouva byla podle socialistů příliš liberální a nechránila pracujícího Francouze.

Pro obyčejné Francouze bylo vždy důležité, aby si zachovali své sociální

⁴⁵ NEJEDLO V. *Francie v rozšířené Evropě*. [online] Dostupné na www.amo.cz

⁴⁶ VOTRUBA N. *Francouzi rozhodli*. [online] Dostupné na www.euroaktiv.cz

výhody a Evropská unie pro ně vždy byla otazníkem, uvádí Votruba⁴⁷. Politikům se dařilo přesvědčovat občany, že Evropská unie byla stvořena, aby sloužila zájmům Francie. S 25 členskými státy a možností, že do Unie v budoucnosti vstoupí další velké země, tomu však lidé přestávají věřit. Při referendu se Francouzi vyjadřovali spíše k rozšíření Evropské unie než přímo k Evropské ústavě. Francouzům odjakživa vadilo, že se k otázce rozšíření nemohli nikdy vyjádřit. Argumentům pro nepomohly ani vášnivé projevy prezidenta Chiraca, že „ústavní smlouva je dcerou roku 1789“.

Francouzi jsou tedy asi největší euroskeptikové z celé Evropské unie. Hlavním důvodem je špatná ekonomická situace země. Francouzi necítí přínos unie pro jejich životní úroveň, naopak mají strach, že budou podporovat chudší státy na úkor sebe sama. Proto se také negativně dívají a dívali na další rozšíření. Většina Francouzů stále považuje předložské rozšíření Evropské unie o deset nových zemí za špatný krok. Rozdělení zůstávají Francouzi i ohledně dalšího rozšiřování Evropské unie. Otázkou zůstává zda definovat pevné hranice Unie. Bulharsko a Rumunsko se pokládá za automatické členy od roku 2007, ale z dalších potenciálních členů se dívají příznivěji spíše na Chorvatsko než na Turecko.

Francie je jedna z mála zemí západní Evropy, která otevřeně a důsledně bojuje s terorem a radikálním islámem. Francouzi sice byli proti válce v Iráku, ale na rozdíl od Velké Británie, která útor na Irák podporovala, nechali zřídit utajené protiteroristické centrum. Úzce také spolupracují s Američany. Francie nechává lidem podezřelým z terorismu nejméně práv ze všech západních zemí: dovoluje výslechy bez právníka, důkazy získané sporným způsobem atd. Rozdíl mezi přístupem Francouzi a Britů k islámu je patrný i v tom, co mohou, respektive nemohou, nosit muslimské dívky do státních škol. V roce 2004 zakázala francouzská vláda islámským ženám nosit ve všech veřejných vzdělávacích institucích jejich tradiční zahalující oděv.

Francie se zajímá a zajímala i o střední Evropu. Několikrát se pokoušela

⁴⁷ VOTRUBA N. Francouzi rozhodli. [online] Dostupné na www.euroaktiv.cz

pomoci postkomunistickým zemím při přestavbě na fungující demokracie západního typu, ale šlo pouze o nepropracované projekty a i neznalost prostředí vedlo vždy k neúspěchu. Ve Střední Evropě se nakonec Francie nasměřovala na Polsko.

V této kapitole bych ráda uvedla několik přírodních krás a památek známých českých nebo jiných cestovatelů z mnoha oborů, kteří ve Francii ne nebo žili. Přestože i protože se pohybovali dlouhodobě ve francouzské společnosti, mají na Francii a její životní styl i její mořské prostředí každopádně zajímavý pohled.

3.1.1 Jan Šovít

Jan Šovít je novinář, spisovatel, cestovatel a milovník Francie. Ve Francii několikrát žil. Vydal soubor knih z několika francouzských regionů a pro Českou televizi natočil odbornou sérii pořadů věnovanou právě jednotlivým oblastem Francie.

„Co se nás týče, Francouzi si také užité myslí, že s režimem Saddáma Husajna je třeba něco dělat, ale o něco víc než Američané si uvědomují, že nás má „den po dě“, kdy také potřebují slyšet se o následky války, o destabilizovaný region, o neřádky uprchlíků, o humanitární krizi, o ekologické krizi.“

„Jinak evropské pořadí máme mnoho společného. Američané rádi jezdí do Francie a Francouzi do Ameriky – i když už se tam neprodávají francouzské hranolky, ale hranolky americké. A také není náhoda, že knihu Demokracie v Americe napísal Alexis de Tocqueville a jeden z nejlepších filozofů 19. století o této zemi s názvem Amerika – Jean-Augustin Comte, tedy Francouz.“

Když jsem se vrátil do Francie, přišlo mi, že Evropané a zvláště Francouzi žijí ve vědomí, že vyčnívají – jsou hodnověrnější než sebeprasažení a konzervativní, že mají tak racionální a tak se neřeknou dopředu. Ale na druhé straně jsou také velmi nábožensky a nábožensky než Američané. (...) Francouzi se nechtějí zúčastnit a být povídání, takže se ze všech stran až nakonec zdá, že se snaží a snaží úplně jiným způsobem se z tím, že si nastává povědomí.

3 Názory na Francouze

3.1 Umělci, osobnosti, odborníci

V této kapitole bych ráda formou citátů prezentovala názory a postřehy známých českých nebo jiných osobností z mnoha oborů, kteří ve Francii žili nebo žijí. Přestože i protože se pohybovali dlouhodobě ve francouzské společnosti, mají na Francouze a jejich životní styl jiný, možná objektivnější, každopádně zajímavý pohled.

3.1.1 Jan Šmíd

Jan Šmíd je novinář, spisovatel, cestovatel a milovník Francie. Ve Francii několik let žil. Vydal soubor knih o několika francouzských regionech a pro Českou televizi natočil obdobnou sérii pořadů věnovanou právě jednotlivým oblastem Francie.

„Co se Iráku týče, Francouzi si také určitě myslí, že s režimem Saddáma Husajna je třeba něco dělat, ale daleko víc než Američané si uvědomují, že nastane "den poté", kdy bude potřeba starat se o následky války, o destabilizovaný region, o miliony uprchlíků, o humanitární, možná i ekologickou krizi.“

„Jinak ovšem pořád máme mnoho společného, Američané rádi jezdí do Francie a Francouzi do Ameriky - i když už se tam neprodávají „francouzské hranolky“, ale „hranolky svobody“. A také není náhoda, že knihu Demokracii v Americe napsal Alexis de Tocqueville a jeden z nejlepších filozofických cestopisů o této zemi s názvem Amerika - Jean Baudrillard, tedy Francouzi.“

„Když jsem se vrátil do Francie, přišlo mi, že Evropané a zvláště Francouzi si život víc užívají, že vyznávají i jiné hodnoty než sebeprosazení a kariérní postup. Že nejsou tak racionální a tolik se neženou dopředu. Ale na druhou stranu jsme daleko méně rozhodní než Američané. (...) Francouzi si sednou, začnou si o tom povídat, rozebírají to ze všech stran, až nakonec zjistí, že skončili u něčeho úplně jiného, a rozejdou se s tím, že si nastínili podněty,

kteří budou dále rozpracovávat a že se vlastně uvidí příště.“

„Evropa se pod vlivem Ameriky trochu více unifikuje - i do Francie se dostala kultura supermarketů, jinde však globalizace svět spíše rozděluje. (...) Myslím, že Francouzi Američany obdivují a zároveň se jim vysmívají. Vždy si z nich dělali legraci jako z hlučných barbarů, kteří pijí víno z plastických kelímků, ale dnes už to dělají často také. Ta pragmatičnost, praktičnost, která jde z Ameriky, ovlivňuje evropský život víc, než tušíme.“

„Víte, na Paříži se mi líbí, že je to město detailů. Včetně malých občůdků se sýry a bagetami, které chutnají jinak než ze supermarketu. Pro Francouze je i toto spojeno s pojmem kultura, do něhož zahrnují například také stravování, tedy nejen přípravu jídla, ale samozřejmě i způsob jeho konzumace. Pro Američana stojí problém jinak. Má hlad, tedy problém, a potřebuje ho vyřešit. Je soustředěný na jiné priority. Není ochoten strávit čas vařením a zdobením jídla a dlouhou večeří, raději ho věnuje něčemu praktičtějšímu. Teď možná generalizuji proto, že vidím, jak žijí mladí Američané v Paříži. Starší manželé bydlící na severu Kalifornie to mohou vidět trochu jinak. Ale i tak asi nikdy nebudou mít styl Francouzů.“

„Francouzi si dokáží lépe vychutnat život. (...) jsou větší požitkáři. Chtějí spokojeně žít a mají radost z takových věcí, jakými jsou třeba dobré jídlo nebo dobré víno.“⁴⁸

„Je pravda, že mnoho z nás tato země přitahuje, že k ní máme velmi blízko, ale nemyslím si, že bychom se zase všichni chtěli jmenovat Francois či Véronique. Ale možná bychom tam nějaký krátký čas mohli žít.“⁴⁹

3.1.2 Martin Mařák

Martin Mařák je novinář žijící několik let ve Francii. Jeho žena je Francouzka.

⁴⁸ POKORNÝ M. Po Provinci Normandie. *Týdeník Rozhlas*, č. 14, 24. 3. 2003

⁴⁹ ŠMÍD J. Pohyblivý svátek Jana Šmída. *Reflex*. č. 48/2003

„Tak například Francie je země se silnou centralizací a stát hraje určující roli v mnoha sférách života společnosti. Nejedná se sice o komunistické plánování, ale jistě rozumíte, co mám na mysli.“

„Téměř všechny emigrační vlny, které Francii zasáhly, během dvou generací splynuly s francouzskou společností. A to nejenom přistěhovalci z evropských zemí, jejichž asimilace je zjednodušena víceméně společnou kulturní tradicí. Ve Francii je to arabská menšina která vytváří všechny ty obavy, lépe řečeno vzestup islámu ve Francii.“⁵⁰

3.1.3 Petr Král

Básník a esejista Petr Král žije od roku 1968 v Paříži. Do francouzské literatury uvádí české básníky.

„Kromě jiného proto, že když si intelektuálové hrají na politiky, vystupují většinou dost nešťastně. Třeba Sartre to dělal systematicky, jak se někde objevila nějaká revoluce, hned se k ní přihlásil a nakonec tak podporoval jen nové tyrany a diktátory. Takže možná dnes lidi, kteří se k veřejným problémům nevyjadřují, jsou spíš zdravě skeptičtí i ke smyslu takových intervencí. A když už se vyjádří, tak k tomu, čím si jsou jistí. Protože si uvědomují riziko, že mohou skončit v pouhé gestikulaci nebo podpořit víru v nové falešné symboly.“

„Když jsem v osmašedesátém do Paříže přijel, překvapilo mě, jak málo Francouzi světovou literaturu znají. (...) Možná to bylo odstartováno právě tím osmašedesátým rokem, který Francii otevřel všemu možnému, včetně zájmu o cizinu.“

„Francouzi sami říkají, že nejsou na jazyky nadaní. A trochu jako by se i báli konfrontace s cizinou. Všichni vyrůstali v představě, že ve Francii je všechno - a ono je to svým způsobem pravda, ta země je různorodá jak povahou

⁵⁰ MAŘÁK M. *Citím se Čechem a žiji ve Francii* [online]. Dostupné na <http://www.blistv.cz/art/16523.html>

krajin, tak lidí a zvyků, je to země sestavená z mnoha drobných zemí. Ta vnitřní rozrůzněnost ve Francouzích dlouho podporovala představu, že nemají proč něco hledat, že se nemusí nikam přesouvat, aby se o světě dověděli všechno potřebné. Ono otevření - tím spíš, že zároveň upadla role Francie ve světové politice - tak možná způsobilo, že se Francouzi začali trochu pokorněji zajímat o to, co se děje jinde.“

„Cizí básník musí pro Francouze trochu souznít s jejich vlastními tradicemi, neměl by jim úplně narušit jejich zvyky, a přitom musí být trochu daleký. Nemůže to být úplný objev, ale přece jen to musí být něco, co doma nemají.“

„A nad tím už se Francouzi ošivali, protože tím přestal být exotický a navíc si ještě dovoľoval mít jiný pohled na jejich vlastní zkušenost.“

„Taky do Paříže dorazila obecná glajchšaltizace a hamburgerizace. (...) Města jsou přelidněná, počmáraná, postupně zbavována paměti a tradic, převažuje neosobní pustina velkých ploch a jejich vycpávání davy stádních konzumentů (...) Kvalita Francie spočívala v individualismu, který se ovšem musí také dál rozvíjet a vytvářet. Právě to ale bohužel postupně ochabuje a mizí, stejně jako jinde. Pařížský chodec, ať je jím kdokoli, se ztrácí v dusajících stádech.“⁵¹

3.1.4 Iva Frühling

Iva Frühling je česká zpěvačka, která od čtrnácti let žila ve Francii.

„Ve Francii si můžu s diváky o textech promluvit, ptají se, co jsem tím a tím myslela, řeknou – tohle bylo dobré, tohle ne (...) Francouzská hudba je hodně o textech, o tom, co chcete posluchačům sdělit.“

„Německy neumí, na angličtinu se netváří a když mluvíte špatně francouzsky,

⁵¹ PAVELKA Z. *Petr Král: Pařížský chodec se dnes ztrácí v dusajících stádech* [online]. Dostupné na <http://www.svet.cz/sk.net/clanky/osobnosti/kralpetr.html>

dělají, že nerozumí.“⁵²

3.1.5 Anna Polívková

Anna Polívková je herečka. Dva roky studovala ve Francii herectví. Její nevlastní matka je Francouzka.

„V Paříži jsem měla pocit, že všechno zvládnou. Jakýkoli šílený nápad byl ze strany profesorů podpořen. (...) Získala jsem dojem, že Francouzi jsou divadelní národ. Má to v sobě každý Francouz. (...) Navíc je tam úžasný systém podpory umělců, což má bohužel za následek, že je často možné vidět opravdu špatné divadlo (...) Spousta lidí nedostane tu zdravou kritiku. To je odvrácená strana bezmezné svobody.“⁵³

3.1.6 Chantal Poullain

Chantai Poullain je francouzská herečka žijící a působící v České republice.

„Francouzi jsou bonviváni, umějí žít. Dokážou se radovat už z toho, že vůbec existují. Užívají si žen, dětí, dobrého jídla a pití, prostě všeho, co jim život přináší.“

„V češtině i ve francouzštině mě mrzí amerikanizace a vulgarizace jazyka. Francouzi ale víc bojují. Jsou nacionalisti, někdy to sice přehánějí, ale je to dobré - musí si chránit svou kulturu, jazyk. Ve Francii je někdy lepší mluvit česky a gestikulovat, než německy nebo anglicky.“

„Francouzi si umějí užívat, jídlo nejedí, ale vychutnávají, pijí dobré víno, když je potřeba, dají si po obědě šlofíka, jsou to bonviváni.“⁵⁴

⁵² DREISEITLOVÁ L. *Iva Frühling: Doma je tam, kde je ten, koho milujete* [online]. Dostupné na www.garida.cz

⁵³ DRATI P. Dostala jsem zajímavý genofond. *Elle*. 05/2006. str. 56

⁵⁴ VANČOVÁ A. *Chantal Poullain: V životě jsou Francouzi lepší než Češi*. [online]. Dostupné na <http://magazin.atlas.cz/>

3.2 Obyvatelé ČR – průzkum

3.2.1 Cíle

Hlavním cílem tohoto výzkumu bylo získat konkrétní poznatky týkající se vnímání Francouzů běžnými občany České republiky a zároveň zjistit, jak se Francouzům a médiím daří budovat povědomí o Francii, její kultuře i obyvatelích.

Dílčí cíle:

- Poukázat na to, co obyvatelé České republiky na Francouzích oceňují, a naopak, co na nich hodnotí negativně.
- Zjistit, jaké jsou podle Čechů tradiční francouzské hodnoty.
- Zjistit, jaký mají podle občanů Česka Francouzi vztah k rodině, politice a státu, národnostním menšinám a přistěhovalcům.
- Zjistit, jak podle Čechů tráví Francouzi volný čas a jak se chovají v práci.
- Zjistit základní povahové rysy Francouzů z pohledu cizinců.

3.2.2 Použitá metoda

Pro výzkum byla použita metoda dotazníku, které byly distribuovány emailem nebo vyplněny po osobním předání. Vzorový dotazník je k dispozici v příloze (Příloha 1).

První část dotazníku je věnována identifikaci respondenta, což umožnilo rozdělení respondentů do jednotlivých kategorií. Respondenti se měli zařadit podle věku do kategorií do 20 let, 21 až 40 let a starší než 40 let. Dalším kritériem bylo, zda mluví francouzsky, zda někdy navštívili Francii nebo se osobně znají s nějakým Francouzem. Uvedli také své povolání.

V druhé části dotazníku respondenti odpovídali na konkrétní otázky týkající

se jejich vnímání Francouzů. Respondenti měli odpovědět na devět otázek. Vybírali vždy z šesti až deseti možných odpovědí, přičemž mohli označit i několik odpovědí najednou.

V první a druhé otázce jsem zjišťovala klady a zápory Francouzů z pohledu respondentů. Ostatní otázky se týkaly tradičních francouzských hodnot, rodiny, práce, volného času, politiky a státu, národnostních menšin a přistěhovalců. V poslední deváté otázce byly na výběr vždy dvě opačné vlastnosti a respondenti měli za úkol vybrat vždy jednu z nich, která podle jejich názoru lépe charakterizovala Francouze a jejich chování.

3.2.3 Respondenti

Respondenty jsem rozdělila do dvou základních skupin:

- Studenti
- Ostatní (dospělí, pracující)

První cílovou skupinou průzkumu byli studenti středních a základních škol, konkrétně z víceletého Gymnázia Jaroslava Seiferta (Praha 9, Novovysočanská), z Gymnázia Nad Štolou (Praha 7) a Gymnázia Arabská (Praha 6). Na tuto skupinu jsem se zaměřila zejména proto, že to jsou mladí lidé, kteří si svůj názor teprve formují, jsou často ovlivněni médii, nejbližším okolím, výukou a postojem učitele. Jejich názory jsou spíše povrchní nepodložené životní zkušeností.

Z druhé skupiny respondentů, tedy dospělých, byli osloveni zaměstnanci francouzských i nefrancouzských společností (reklamní agentury, banky, IT společnosti aj.). Tito respondenti by už svůj názor na Francouze měli mít vytvořený. Můžeme mezi nimi rozlišit ty, kteří mají s Francouzi bližší vztah, znají se s nimi osobně, jako jejich příbuzní, přátelé nebo známí. Dalo by se předpokládat, že jejich odpovědi se budou nejvíce blížit skutečné povaze Francouzů. Na druhou stranu jejich osobní kontakt může způsobit, že si Francouze idealizují. Na druhé straně zaměstnanci francouzských firem znají Francouze zejména z pracovního hlediska a dokážou asi nejlépe posoudit jejich chování Francouzů v práci. Většina respondentů z této skupiny ovšem

zná Francouze jen ze své turistické návštěvy turistické Francie.

Celkem jsem oslovila 120 respondentů rozdělených podle následujících kritérií:

▪ povolání

Studenti	60 resp.
Ostatní	60 resp.

▪ pohlaví

Muži	52 resp.
Ženy	68 resp.

▪ věk

do 20 let	60 resp.
21 - 40 let	42 resp.
41 let a více	18 resp.

▪ znalost francouzštiny

Mluví francouzsky	61 resp.
Nemluví francouzsky	59 resp.

▪ návštěva Francie

Byli ve Francii	88 resp.
Nebyli ve Francii	32 resp.

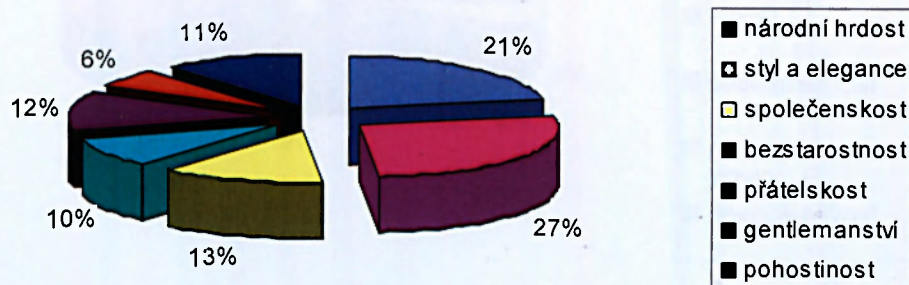
▪ osobním známost s Francouzi

Znají se s Francouzi	55 resp.
Neznají se s Francouzi	65 resp.

3.2.4 Výsledky

Francouzi – kladné charakteristiky

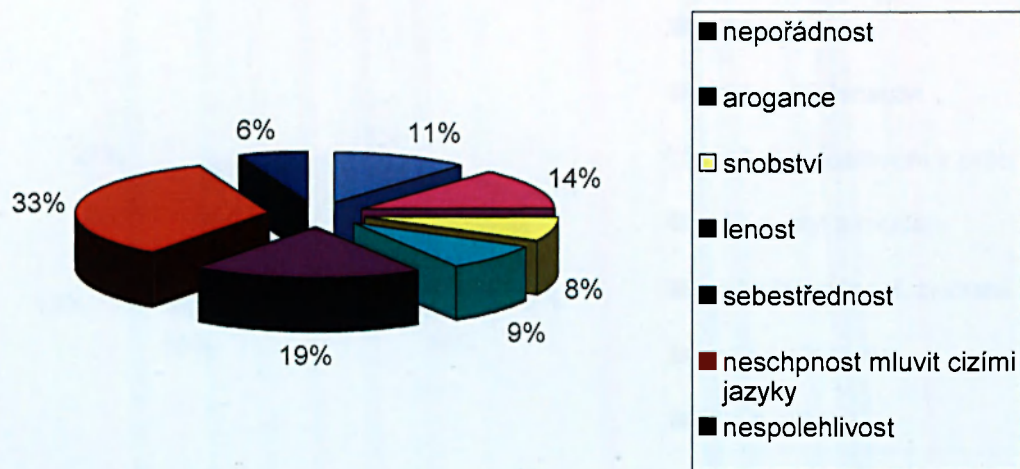
	ostatní	student	Celkem
národní hrdost	37	15	52
styl a elegance	35	30	65
společenská	20	12	32
bezstarostnost	15	8	23
přátelská	12	17	29
gentlemanství	8	6	14
pohostinnost	16	11	27
CELKEM	143	99	242

Nejvíce respondentů (27%) na Francouzích oceňuje jejich styl a eleganci. Na druhém místě se umístila národní hrdost (21%). Mezi další vlastnosti, které respondenti nejčastěji zmínili, patří společenská a přátelská. Zajímavé bylo sledovat, jak se lišili odpovědi mezi studenty a dospělými. Styl a elegance dominoval v odpovědích studentů. Ostatní kategorie studentů zaostávaly. Dospělí dali přednost národní hrdosti. Nejméně obě skupiny označovali gentlemanství (6%). U studentů byl minimální počet odpovědí také u bezstarostnosti.

Francouzi – záporné charakteristiky

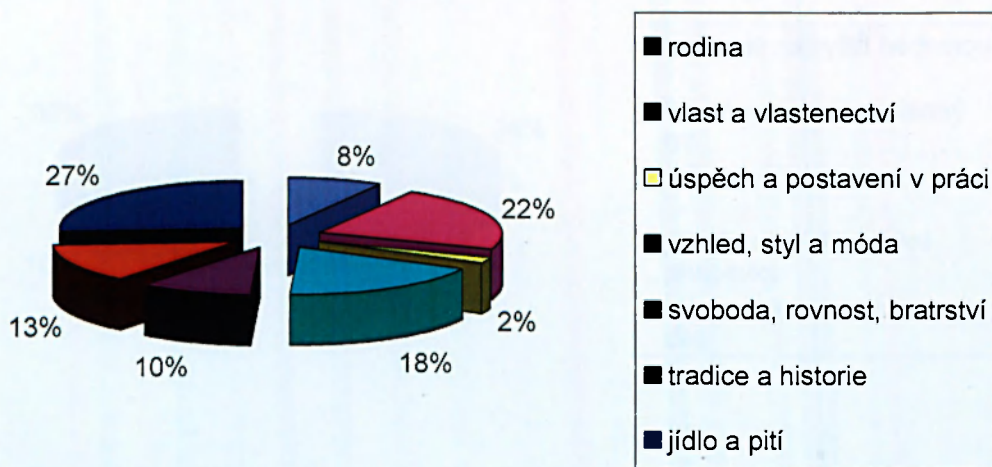
	ostatní	student	Celkem
nepořádnost	19	6	25
arogance	13	17	30
snobství	7	10	17
lenost	10	9	19
sebestřednost	30	13	43
neschopnost mluvit cizími jazyky	42	33	75
nespolehlivost	9	4	13
CELKEM	130	92	222

Co se týče záporných charakteristik Francouzů, respondenti se vcelku shodovali. 33% z nich označilo „neschopnost mluvit cizími jazyky“. Několik respondentů ještě dodalo, že v mnoha případech se nejedná o neschopnost, ale spíše o nechuť. Tato odpověď dominovala u studentů, stejně jako u dospělých. Na druhém místě, především u pracujících, se objevila sebestřednost. Nejméně dotázaných (6%) shledalo Francouze nespolehlivými. Studenti dále nekritizovali ani francouzskou nepořádnost, dospělým také nezařadili Francouze mezi snoby.

Francouzi a jejich tradiční hodnoty

	ostatní	student	Celkem
rodina	12	13	25
vlast a vlastenectví	33	33	66
úspěch a postavení v práci	3	3	6
vzhled, styl a móda	33	22	55
svoboda, rovnost, bratrství	16	14	30
tradice a historie	21	19	40
jídlo a pití	42	35	77
CELKEM	160	139	299

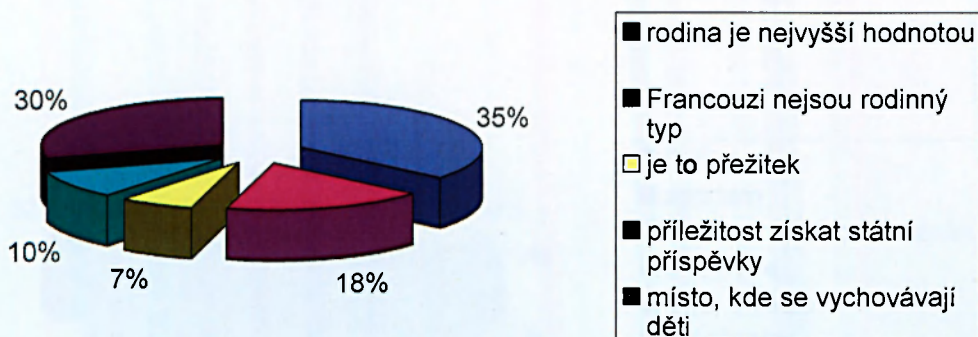

Za největší francouzskou hodnotu označili respondenti jídlo a pití (27%). Následovala vlast a vlastenectví (22%). Dospělí ještě zdůraznili vzhled, styl a módu. Nejméně označovanou možností byl úspěch a postavení v práci (2%).

V této otázce respondenti častěji volili více odpovědí najednou. Dalo by se to z toho odvodit, že nejsou žádné tradiční francouzské hodnoty nebo naopak, že všechny nabízené možnosti mezi ně patří.

Francouzi a rodina

	ostatní	student	Celkem
rodina je nejvyšší hodnotou	16	22	38
Francouzi nejsou rodinný typ	13	6	19
je to přežitek	3	4	7
příležitost získat státní příspěvky	7	3	10
místo, kde se vychovávají děti	20	11	31
CELKEM	56	46	102

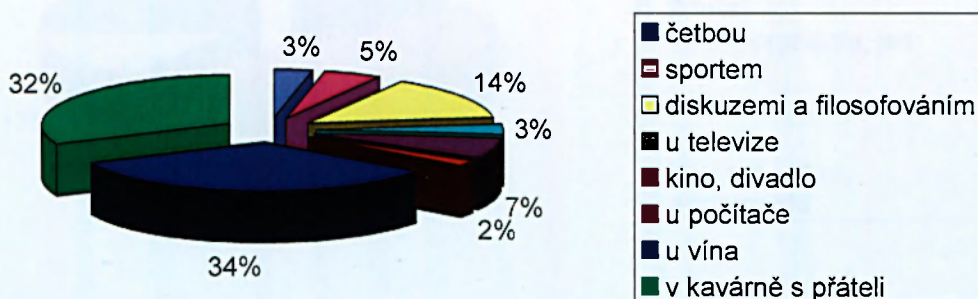

Zejména studenti si myslí, že rodina je pro Francouze nejvyšší hodnotou. Odpovídá tomu také celkový výsledek (35%). Na druhou stranu v předchozí otázce k tradičním hodnotám určili respondenti jako největší hodnotu jídlo a pití. Dospělí nejčastěji předpokládají, že Francouzi považují rodinu jednoduše za místo, kde se vychovávají děti (30%). Jen málo respondentů zvolilo pokryteckou variantu „příležitost získat státní příspěvky“, i když nutno přiznat, že ve Francii jsou přídatky na dítě opravdu vysoké.

Na tuto otázku mnoho dotazovaných nedokázalo odpovědět a ani neodpovědělo. Většina ostatních na rozdíl od jiných otázek zvolila pouze jednu jedinou možnost.

Francouzi a volný čas

	ostatní	student	Celkem
četbou	3	5	8
sportem	5	7	12
diskuzemi a filosofováním	21	13	34
u televize	5	3	8
kino, divadlo	6	11	17
u počítače	2	2	4
u vína	43	37	80
v kavárně s přáteli	42	33	75
CELKEM	127	111	238

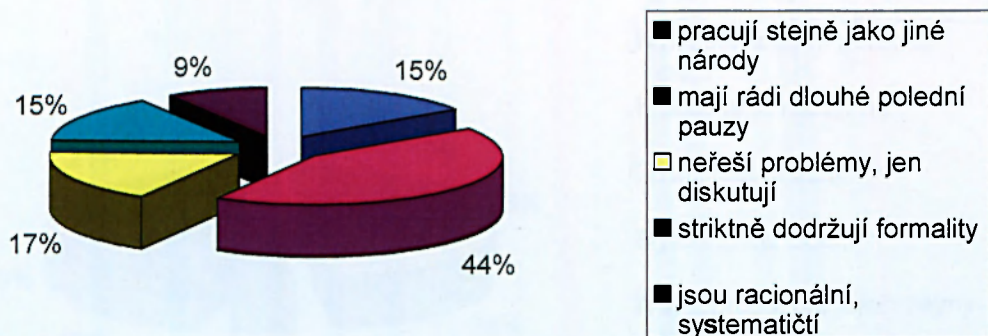

Podle respondentů nejvíce Francouzů tráví svůj volný čas u vína (34%). Těsně potom následuje posezení v kavárně s přáteli (32%). Shodli se na tom obě kategorie. Variantu, že Francouzi ve svém volném čase čtou nebo sedí u počítače, zvolilo jen minimum respondentů.

U této otázky pochopitelně většina respondentů uvedla minimálně dvě možnosti. Obecně se dá se předpokládat, že Francouzi netráví svůj volný čas pouze jedním způsobem. Na druhou stranu respondenti určili právě tyto dvě podobné možnosti. Dalo by se to odůvodnit tím, že víno a kavárny patří mezi typické symboly Francie, a proto respondenti zvolili právě je.

Francouzi a zaměstnání

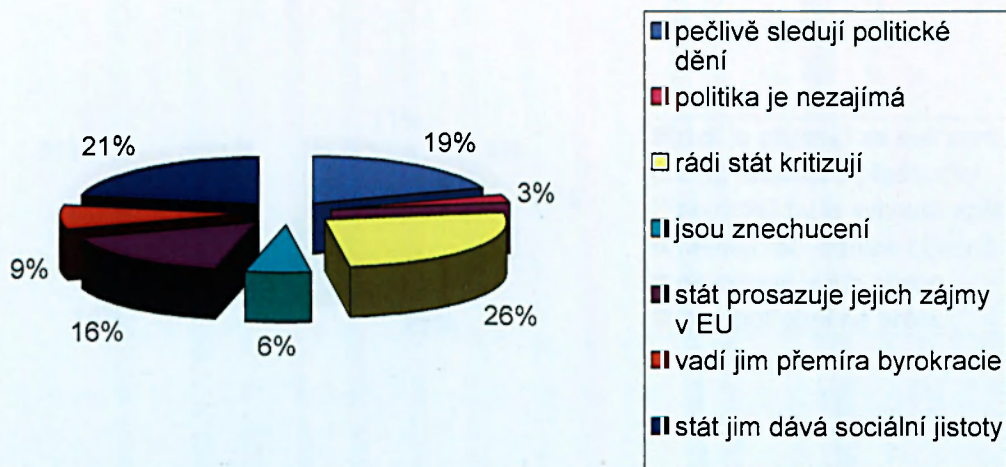
	ostatní	student	Celkem
pracují stejně jako my	10	13	23
mají rádi dlouhé polední pauzy	41	24	65
neřeší problémy, jen diskutují	20	6	26
striktně dodržují formality	15	8	23
jsou racionální, systematictí	9	4	13
CELKEM	95	55	150

O Francouzích se říká, že mají rádi dlouhé polední pauzy, a to také potvrdili oslovení respondenti (44%). Většina z nich označila tuto možnost jako nejtypičtější jev v pracovním životě Francouzů. Druhou nejvíce označovanou odpovědí bylo u dospělých, resp. pracujících to, že Francouzi problémy neřeší, jen diskutují (17%). Můžeme se domnívat, že oslovení respondenti, kteří se s Francouzi znají osobně a setkali se s nimi i v pracovním styku, dokáží tuto otázku objektivně posoudit. Na druhou stranu studenti jako druhou nejčastější odpověď uvedli, že Francouzi pracují stejně jako my. Dalo by se odvodit, že na tuto otázku neznají odpověď a tato varianta jim proto logicky vyplynula. Nejméně zmiňovanou variantou se stala racionálnost a systematictost.

Francouzi a politika

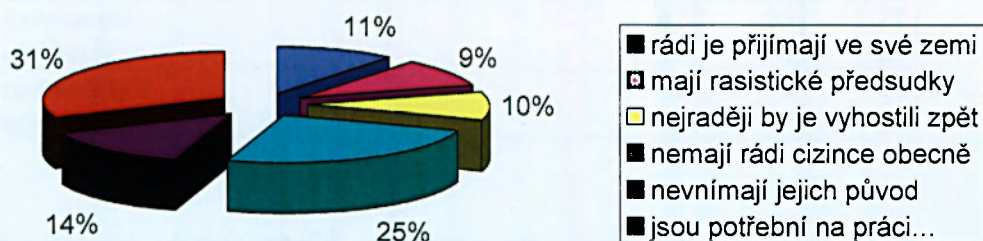
	ostatní	student	Celkem
pečlivě sledují politické dění	17	19	36
politika je nezajímá	4	1	5
rádi stát kritizují	27	22	49
jsou znechucení	5	6	11
stát prosazuje jejich zájmy v EU	18	13	31
vadí jim přemíra byrokracie	9	7	16
stát jim dává sociální jistoty	28	12	40
CELKEM	108	80	188

Nejvíce respondentů zvolilo variantu, že Francouzi stát rádi kritizují (26%). Na druhou stranu jim dává sociální jistoty – tato odpověď se objevila na druhém místě (21%). Podle dotázaných také pečlivě sledují politické dění. Přesným opakem k tomu je, že se Francouzi o politiku nezajímají, což respondenti označili v nejméně případech. Maximální počet označení se u studentů a ostatních respondentů se lišil. Studenti nejčastěji charakterizovali vztah Francouzů k politice tím, že rádi kritizují stát. Oproti tomu pracující respondenti dali přednost tomu, že stát dává Francouzům sociální jistoty.

Francouzi a národnostní menšiny

	ostatní	student	Celkem
rádi je přijímají ve své zemi	8	8	16
mají rasistické předsudky	6	8	14
nejraději by je vyhostili zpět	8	7	15
nemají rádi cizince obecně	22	16	38
nevnímají jejich původ	12	9	21
jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí	31	16	47
CELKEM	87	64	151

Vztah Francouzů k národnostním menšinám a přistěhovalcům je stále aktuální téma. Respondenti se shodli, že pro Francouze jsou pouze potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí (31%). Zároveň většina respondentů potvrdila, že Francouzi nemají rádi cizince obecně (25%). U studentů měly obě tyto varianty stejnou váhu. Ostatní možnosti měly poměrně vyrovnaný, stejně malý, počet hlasů.

Charakteristické vlastnosti Francouzů

	ostatní	student	Celkem
pořádní	16	23	39
nepořádní	45	19	64
systematičtí	20	24	44
chaotičtí	38	19	57
namyšlení	43	36	79
skromní	13	6	19
konzervativní	25	13	38
moderní	32	29	61
kosmopolitní	35	38	73
venkovští	16	4	20
líní	27	25	52
pracovití	27	17	44
sympatičtí	45	36	81
nesympatičtí	11	5	16
šarmantní	42	35	77
obyčejní	17	6	23
rodinný typ	10	6	16
společensťtí	43	37	80

Francouzi jsou podle dotázaných respondentů nepořádní, chaotičtí, namyšlení, moderní, kosmopolitní, sympatičtí, šarmantní a společensťtí.

Francouzskou nepořádnost odsoudila většina pracujících respondentů, na rozdíl od studentů, kteří označili Francouze spíše za pořádné. Rozpory mezi skupinami nastaly rovněž u druhé dvojice vlastností. Studenti označili Francouze za spíše systematické, ostatní naopak s převahou za chaotické. Co se týče francouzské namyšlenosti, shodly se obě skupiny, stejně tak, že jsou Francouzi moderní. U dospělých je ale výsledek méně evidentní. Většina respondentů nepovažuje Francouze za venkovské, vícekrát tedy zaškrtili variantu, že jsou kosmopolitní. V kategorii líní – pracovití je výsledek u dospělých nerozhodný, u studentů mírně převažuje lenost. Velkou většinou se všichni respondenti shodli, že Francouzi jsou sympatičtí, šarmantní a společensťtí.

Podrobné výsledky výzkumu jsou k uvedeny v Příloze 7.

3.2.5 Závěry výzkumu

Jak Češi vnímají Francouze? Po vyhodnocení výsledků výzkumu by se dalo říci, že spíše negativně a povrchně.

Na Francouzích nejvíce oceňujeme jejich styl a eleganci, což by mnozí mohli považovat více za rozmar, než za ocenění hodnou charakterovou vlastnost. Francie je známá jako kolébka módy. I to je možná jeden z důvodů, proč respondenti nejčastěji volili právě tuto variantu. Stejně tak proslulá je i jejich národní hrdost. Francouzi jsou hrdí na svou zem, na to, že jsou Francouzi. Dále respondenti často zmiňovali společenskost a přátelskost. Francouzi rádi chodí do společnosti, rádi jsou středem pozornosti. Milují večírky a párty, kde často baví všechny přítomné.

Respondenti na Francouzích nejvíce kritizovali, že neradi komunikují jinak než francouzsky. V mnoha případech toho totiž ani nejsou schopni. Ale i když cizí jazyky ovládají, jsou nejistí a zatvrzele prosazují francouzštinu. Zajímavé je, že tato zkušenost dominovala u studentů i u ostatních. Domněnka, že mladí Francouzi již anglicky umí a mluví, by byla tedy mylná. Respondentů se také nelíbí francouzská sebestřednost. Francouzi často mluví o sobě, o své zemi, o svých úspěších. Jsou přesvědčeni o svém prvenství v mnoha oblastech. Mezi odpověďmi se naopak neobjevovalo snobství, což je jedna z vlastností, která se Francouzům zpravidla přisuzuje.

Češi zřejmě považují Francouze za velmi povrchní. Za jejich nejvyšší hodnotu totiž zvolili jídlo a pití. Francie je známá po celém světě svou skvělou, jednoduchou a pestrou kuchyní, stejně jako kvalitním vínem a koňakem. Podle Čechů mají právě tyto veličiny pro Francouze největší význam. Až na druhém místě na žebříčku francouzských hodnot se umístila vlast a vlastenectví. To úzce souvisí s národní hrdostí. Další nejčastěji zmiňovaná hodnota – vzhled, styl a móda, je opět velmi povrchní a je spojená právě s elegancí a stylovostí, kterou Francouzi vyzařují.

Rodina je pro Francouze nejvyšší hodnotou. Myslí si to respondenti a Francouzi by to jistě potvrdili. Hodně si zakládají na rodinných vztazích, na

výchově dětí. Rodinná hrdost je stejně důležitá jako ta národní. Češi dále odhadují, že pro Francouze je rodina místem, kde se vychovávají děti. Což také je.

Podle sebe soudím tebe. I tak by se dalo interpretovat, proč Češi si myslí, že Francouzi ve svém volném čase nejčastěji pijí víno, respektive tráví svůj volný čas u vína. Stejně jako české pivařství je totiž proslulé francouzské vinařství. Francouzi nejen víno pijí, ale rádi o něm diskutují, pěstují ho, studují a hodnotí. Většina respondentů také označila, že Francouzi rádi navštěvují kavárny. Francouzské, zejména pařížské, kavárny jsou vyhlášené po celém světě. Bez ranní bílé kávy a několika malých černých během celého dne by snad Francouzi ani nemohli existovat. Ulice francouzských měst jsou lemované kavárnami, stoly vystavěné venku a židle vždy s výhledem do ulice, aby mohli sledovat dění kolem sebe.

Dlouhé polední pauzy nejsou francouzským tajemstvím. I oslovení respondenti to potvrdili. Otázkou zůstává, zda to jediné vystihuje pracovní život Francouzů. Pravda je, že Francouzi rádi pracují u jídla. Pracovní oběd nebo večeře považují za ideální příležitost k diskuzi nad problémem. Lidé, kteří s Francouzi spolupracují, označili také variantu, že Francouzi problémy neřeší, jen diskutují. Francouzi často mění svá stanoviska a nejlépe na poslední chvíli. Definitivnímu rozhodnutí se spíše brání. Ačkoli Francouzi proklamují svou racionalitu a systematickosti a celému světu se snaží vštípit své metody, tuto možnost označilo nejméně respondentů. Z vlastní zkušenosti vím, že Francouzi proklamují metody a pravidla, která jsou ve světě běžně používána. Proto zřejmě respondenti neshledali na francouzské racionalitě nic výjimečného.

Francouzi a politika je proslulé téma. Nejvíce respondentů si myslí, že Francouzi stát rádi kritizují. Přesto ho potřebují a podporují, protože jim dává sociální jistoty. Podle Čechů také Francouzi pečlivě sledují politické dění. Odpovědi respondentů zřejmě vychází z častého stávkování ve Francii, které i česká média opětovně zveřejňují. Na druhou stranu Francie je známá jako stát se silným sociálním cítěním a mnohými sociálními příspěvky.

S politikou a sociálními problémy souvisí i vztah Francouzů k národnostním menšinám a přistěhovalcům. I toto téma je často zmiňované v souvislosti s Francií. Podle respondentů, Francouzi potřebují imigranty pouze na práci, kterou sami dělat nechtějí. Pravdou je, že uklizeci nebo jiné pomocné práce ve Francii vykonávají především afričtí přistěhovalci. Většina dotázaných si také myslí, že Francouzi nemají rádi cizince obecně. Dvě třetiny z nich vycházejí zřejmě z vlastní zkušenosti při návštěvě Francie. Francouzi se k cizincům, zejména neumí-li jejich jazyk, nechovají příliš přívětivě. S těmito problémy se můžeme setkat především v Paříži. Dovolila bych si oponovat, že na francouzském venkově jsou naopak lidé velmi milí a ochotní, a to i k cizincům.

Co se týče typických francouzských vlastností, podle respondentů jsou Francouzi nepořádní, chaotičtí, namyšlení, moderní, kosmopolitní, sympatičtí, šarmantní a společenští. Pouze otázka, zda jsou Francouzi líní či pracovití, zůstala nerozhodně. Francouzská nepořádnost a chaotičnost spolu úzce souvisí. Ulice měst nebo dálniční odpočívadla lemují odpadky. Ani domácnosti nemají Francouzi příliš uklizeny. Dávají přednost chaosu.

Francouzi jsou také považováni za namyšlené. To asi souvisí s francouzskou hrdostí a egoismem. Ačkoli jsem ve své práci tvrdila, že Francouzi lpí více na tradici než na moderních vymoženostech, respondenti se shodli, že jsou spíše moderní než konzervativní. Stejně tak mnou popisovaný sklon Francouzů k venkovskému životu, není podle respondentů evidentní. Naopak soudí, že Francouzi jsou více kosmopolitní než venkovští. Tomu bych oponovala, protože podle mě Francouzi rádi zůstávají na své půdě a o okolní svět se moc nezajímají.

Každopádně závěr výzkumu je optimistický a pozitivní. Francouzi jsou podle oslovených respondentů sympatičtí, šarmantní a společenští. Na tom se většina z nich shodla. I přes jejich chyby, které neváhali respondenti zdůraznit, jsou Francouzi hodnoceni kladně.

Závěr

Jací tedy jsou Francouzi? V odpovědi na tuto otázku se člověk neubrání předsudkům a automaticky odřikává národnostní klišé. Ano, Francouzi milují svou zem, jsou velmi hrdí a vlastenečtí. Ano, Francouzi velmi lpí na svém jazyce a mají problémy s jazyky cizími, a proto možná i vlažně komunikují s cizinci. Ano, Francouzi mají rádi víno a svou kuchyni, umí si jich užívat a rádi si užívají. Ano, Francouzi jsou filosofové a stále a o všem diskutují. Stále v jejich povaze zůstává něco z Ludvíka XIV. i z Napoleona, jsou majestátní i bojovní a stále jsou stejní revolucionáři jako v roce 1789. Jsou silně spjatí se svou zemí i se svým státem. Milují prvenství a touží po něm ve všech směrech. Jsou velcí tradicionalisté, ale jak se mění doba, mění se i oni, a tak už jsou možná jiní, než by sami chtěli být.

Možná se ani nedá říci, nedá popsat jednou charakteristikou povaha národa, 66 miliónů lidí. Každý je jiný a zároveň jsou všichni stejní?! Francouzi mají mnoho tváří a jejich život i jejich chování je plné paradoxů a protikladů. Celý svět říká, miluji Francii, ale nenávidím Francouze. A to je ten největší paradox. Ale proč? Myslím si, že Francii, to jaká je, dělají právě její obyvatelé, tedy Francouzi. A právě kvůli nim jezdíme do Francie a učíme se jejich jazyk, abychom ochutnali kousek jejich nádherného francouzského života. A i když jsou tak „nesnesitelní“, máme je rádi.

Résumé

Les Français sont multiples. Leur vie est pleine de contradictions et paradoxes. Ils ne cessent d'être doubles. Ils sont royalistes et républicains, catholiques et incroyants, parisiens et provinciaux, citadins et villageois, hospitaliers et xénophobes, sédentaires et expéditionnaires, anciens et modernes... La France est un pays vaste et c'est aussi pourquoi ses habitants sont si divers. Les Bretons, les Provençaux, les Normands, les Parisiens ou les Corses, tous sont les Français mais ils se différencient beaucoup. Ils ne s'aiment pas entre eux mais ils aiment sa nation, la France.

Les Français se proclament la troisième puissance du monde. Ils se jugent d'être les meilleurs à la culture, à la mode ou à la gastronomie. Puisque les Français sont très fiers à leur pays, puisqu'ils sont très patriotiques, ils semblent être égoïstes et chauvins. On pense qu'ils n'aiment pas les étrangers mais c'est souvent parce que les Français ne connaissent d'autre langue que le français et il est donc difficile pour eux de communiquer avec les étrangers. Quand les étrangers essaient de parler français et ravagent leur langue aimée, les Français regrettent.

Les Français veulent être exceptionnels. Être exceptionnel leur semble naturel. Le besoin d'être différent est un élément fondamental de l'existence nationale de la France. Mais cette différence doit être triomphale. Puisque les Français croient qu'ils sont les meilleurs, ils désavouent les autres nations. Traditionnellement ils luttent avec les Allemands et avec les Anglais. L'adversaire acharné de nos jours sont les Etats-Unis. Les Français méprisent la culture américaine de consommation qui se malheureusement étend aussi en France. L'anglais qui nous entoure détruit la langue française. Les Français se différencient aussi des Américains quant à la politique au Proche Orient.

Les Français sont très mondains. Ils aiment célébrer et fêter. Ils tiennent à leur apparence. La mode joue dans la vie des Françaises et même dans la vie des Français un rôle très important. On dit que Les Français sont

galants et passionnés. Les Françaises sont féministes quant à égalité mais en même temps elles ne perdent pas la féminité, elles aiment se plaire et être séduisantes.

Les Français aiment expérimenter et inventer toujours les nouvelles choses. Ils aiment discuter et ils discutent toujours et de tout. Chaque Français est philosophe et intellectuel. Les Français sont aussi très émotifs et ils se disputent beaucoup.

L'histoire des Français est pleine des révolutions mais on dit qu'ils sont plutôt traditionalistes. Bien qu'ils manifestent, souvent ils n'aiment pas changer des ordres établis. Les Français font les grèves le plus souvent de l'Europe. Les Français savent mieux commencer les choses que les terminer. Ils préfèrent faire des révolutions que faire des réformes.

Dans le corps de chaque Français, on y trouve le cœur du vrai paysan. Les Français sont très unis avec leur pays, avec leur terre. A travers des siècles les écrivains français écrivent avec l'enthousiasme du paysage français.

Les Français tiennent à leurs conditions sociales. Ils sont un peu snobes. Ils tiennent au lieu où ils habitent, aux vêtements qu'ils portent, à l'école de leurs enfants, etc. Ils proclament l'égalité mais ils se toujours comparent avec les autres.

Les Français sont les gens formels. Ils croient au droit, ils sont convaincus qu'il faut faire des choses d'après un ordre. Il y a la grande différence entre les règles et les formalités. On peut ignorer les petites règles mais il faut rigoureusement suivre les formalités. La forme est plus importante que le contenu. Chaque Français possède au minimum un livre de savoir-vivre. Les Français tiennent beaucoup à l'étiquette mais de temps en temps il savent être très indécents.

La famille est très importante pour les Français. Ils sont très fiers d'être le premier d'Europe en natalité. Les enfants français ont l'air des anges mais

ils se comportent comme les petits diables. Les petits Français sont les vrais personnalités, depuis son enfance ils sont demandés à dire leurs opinions. Les parents français tiennent beaucoup à la formation de leurs enfants. Les jeunes Français sont habitués aux avantages de leurs parents mais ils ne sont pas souvent capables de les atteindre. Ils étudient longtemps mais après ils cherchent difficilement le travail.

Les Français tiennent beaucoup à la santé. Les pharmacies sont presque partout. Le système de la santé publique est le plus développé et bénéficiaire de l'Europe. Bien que les Français boivent, mangent et fument beaucoup, ils vivent plus longtemps que la majorité de l'Europe. Le bon repas et le bon vin appartiennent sans doute à la France. Les Français ne mangent pas pour être saturés mais pour plaisir. Les pauses de midi de deux heures ou les dîners assez longs prouvent le culte de repas en France. Les Français sont vrais gourmands. Maintenant les Français mangent de plus en plus aux fast-foods.

L'égoïsme français se manifeste le plus en voiture. Les Français ne sont pas mauvais chauffeurs mais dangereux. Ils ignorent souvent les règles, les sémaphores, etc.

La France est un pays traditionnellement catholique mais les Français préfèrent les jours fériés que les règles religieuses. La République française tient beaucoup à sa laïcité. Et c'est aussi une raison des problèmes des immigrants musulmans.

Les Français se considèrent comme les meilleurs du monde en culture. Ils critiquent beaucoup la culture de masse des Etats-Unis. Par leur art ils veulent montrer la vie réelle, les sentiments, les émotions. Ils produisent la majorité des films européens et ils vont au cinéma le plus d'Europe. Au contraire ils passent la majorité de leur temps libre en regardant la télévision. Les Français aiment les compétitions et les débats télévisés. Ils ne fréquentent pas souvent des concerts de la musique classique ou des expositions. Les écrivains français sont les meilleurs dans le monde mais les Français lisent avec plaisir aussi les bandes dessinées. Astérix est

considéré comme l'héro national.

Les Français se proclament d'être l'avant-garde de la modernité, ils sont fiers d'inventer le Minitel, le Concorde et le TGV mais le nombre d'utilisateurs de l'Internet n'arrive qu'à un cinquième des « surfeurs » de Grande-Bretagne.

Les Français se comportent aussi très formellement dans le travail. Ils tiennent beaucoup à l'hierarchie de l'entreprise, à la déclaration du respect. Les Français proclament leur rationalité cartésienne mais en réalité ils sont plutôt chaotiques et désordonnés. Si les Français ne sont pas contents de leurs conditions de travail, ils n'hésitent pas à faire la grève. Les Français se mettent en grève souvent et de toutes les raisons possibles.

C'est la langue qui unit les Français. Ils luttent beaucoup avec l'anglais pour sauver leur langue. Les Académiciens inventent les nouveaux mots pour empêcher d'expansion de l'anglais dans le français. L'anglais assiège surtout le monde des jeunes, des techniciens et des hommes d'affaires.

Les Français sont grands bureaucrates. L'Etat joue le rôle très important dans leur vie. La centralisation et l'administration caractérisent la France. La bureaucratie produit beaucoup de règles que les Français ne respectent pas vraiment. Ils détestent les fonctionnaires mais ils voudraient les devenir. Les Français n'aiment pas l'Etat mais ils y demandent tous. Les fonctionnaires sont bien payés, ils profitent de beaucoup d'avantages et leur travail est stable. Ils créent presque la nouvelle aristocratie.

La politique remplit les journaux mais de plus en plus de citoyens s'abstiennent de voter. Les Français ont le cœur à gauche et le portefeuille à droite. La France veut se voir comme un modèle de gestion socioéconomique mais le chômage dépasse depuis longtemps les dix pourcents. Les jeunes ou les anciens immigrants sont le plus fâchés.

Les Français inclinent de nature à tyranniser les faibles et à craindre les forts. Le colonialisme appartient sans doute à l'histoire de la France. Bien

que la majorité des colonies soit déjà indépendante, les Français éprouvent les conséquences jusqu'à aujourd'hui. Beaucoup d'immigrants et leurs enfants vivent en France longtemps mais ils n'y sont pas contents et il faut dire que les Français non plus. Le problème est que tous les deux sont les Français. Les immigrants reçoivent la nationalité française. Les Français d'origine européenne n'empêchent pas d'avoir les préjugés du monde arabe et beaucoup d'eux avouent leur racisme. Les Français d'origine arabe vivent dans « les ghettos » aux HLM de périphéries. Ces derniers temps ils rébellionnent de plus en plus. La société française se trouve dans un cercle vicieux. Les anciens immigrants ou leurs enfants n'ont pas le travail, souvent ni la formation et c'est la raison pour laquelle les Français ne les emploient pas. Il faut dire que c'est un problème social et non seulement religieux. Il est intéressant que les autres immigrants par exemple de l'Asie n'ont pas les mêmes problèmes que les Arabes. Il est évident que c'est aussi la question du racisme.

La France a toujours été le promoteur de l'Union Européenne mais ses électeurs n'ont approuvé le Traité de Maastricht que par 51 pourcents des voix au référendum de 1992. La même chose en 2005 quand les Français ont refusé la Constitution européenne aussi en referendum. Les Français veulent le plus profiter de l'Union Européenne et donc ils craignaient et craignent de perdre leurs avantages après nouvel élargissement.

Pour un étranger il n'est pas facile de dire quels sont les Français sans réciter les clichés nationaux. Au contraire les Français se voient plus idéalement qu'ils sont. Les Français, grands traditionalistes, tiennent beaucoup à leur histoire. Le monde se change et les Français aussi, même s'il est difficile pour eux de se l'avouer.

Bien que la majorité des Tchèques ne connaissent les Français que comme les visiteurs de leur pays, ils sont capables de formuler leur opinion des Français. Souvent ils se conforment aux préjugés nationaux et leurs idées sont plus influencées par les médias que par les propre

expériences. Mais les Tchèques, les étudiants même que les adultes, reflètent la situation actuelle en France.

BOCCARA L. *Le Français et sa population*. Paris: L'Harmattan, 1993. ISBN 2-296-0310-4

DRATI P. Dostala jsem zajímavý materiál. *Eko*, 05/2005, str. 36

DREISEITLOVÁ L. *Les Français: Quand je suis, kde je tui, koho májeto* [online]. Dostupné na www.zemsky.cz

ESTAINO V. G., D. *Les Français, réflexions sur le destin d'un peuple*. Paris: Flein, 2000. ISBN 2-259-19184-3

FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clerts, 1993. ISBN 2-5422-8069-5.

FRANCOIS M. *La France et les Français*. Paris: Gallimard, 1972.

FRIDRICH M. O proměnách a pověrchích francouzského stravování. *Magazin HR Víkend*, 10/3, 2005

GRARD L. Hněv mladá France. *MF DNES*, 25. 3. 2006, str. 8

HEGER L. Francouzi a Japonci vědají v délce života. *MF DNES*, 30. 3. 2005, str.9

KEPŘTOVÁ J., PESQUE T. Jak přistupovat k francouzským obchodníkům. *Exportér*, 1. 12. 2005

KIMMEL A. *Vous avez dit France?* Paris: Hachette, 1987. ISBN 2-01-012545-7.

MAJÁK M. *Citro se Čechem - x by ve Francii* [online]. Dostupné na <http://www.pdsty.cz/arty/16-373.html>

MAUJCHAMP N. *La France d'aujourd'hui* : Civilization. Paris: Clarendon International, 1981. ISBN 2-190331978.

MAUJCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris:

Použité zdroje

BOCCARA L. *La France et sa population*. Paris: Hatier, 1993. ISBN 2-218-0310-4

DRATI P. Dostala jsem zajímavý genofond. *Elle*. 05/2006. str. 56

DREISEITLOVÁ L. *Iva Frühling: Doma je tam, kde je ten, koho milujete* [online]. Dostupné na www.garida.cz

ESTAING V. G., D'. *Les Français, réflexions sur le destin d'un peuple*. Paris: Pion, 2000. ISBN 2-259-19184-3.

FENBY J. *Comment peut-on être Français?* Pré-aux-clerics, 1999. ISBN 2-8422-8069-5.

FRANCOIS M. *La France et les Français*. Paris: Gallimard, 1972.

FRIDRICH M. O proměnách a pověrách francouzského stravování. *Magazín HN Víkend*. 10. 3. 2006

GIRARD L. Hněv mladé Francie. *MF DNES*. 25. 3. 2006. str. 6

HEGER L. Francouzi a Japonci vedou v délce života. *MF DNES*. 30. 3. 2005, str.9

KEPRTOVÁ J., PESQUE T. Jak přistupovat k francouzským obchodníkům. *Exportér*. 1. 12. 2005

KIMMEL A. *Vous avez dit France ?* Paris: Hachette, 1987. ISBN 2-01-012548-7.

MAŘÁK M. *Cítím se Čechem a žiji ve Francii* [online]. Dostupné na <http://www.blistv.cz/art/16523.html>

MAUCHAMP N. *La France d'aujourd'hui : Civilisation*. Paris: Clé International, 1991. ISBN 2-190331978.

MAUCHAMP N. *Les Français: mentalités et comportements*. Paris:

Clé International, 1995. ISBN 2-09-033198-4.

MERMET G. *Francoscopie 1999*. Paris: Larousse, 1998. ISBN 2-03-503098-6.

MERMET G. *Francoscopie 2001: Comment vivent les Français*. Paris: Larousse, 2000. - ISBN 2-03-505075-8.

MOSTÝN M. Francouzi mají pověst zatvzelených a obtížných vyjednávačů. *Exportér*. 9. 12. 2005

MOSTÝN M. Chcete podnikat ve Francii, naučte se jazyk a buďte trpěliví. *Exportér*. 12. 12. 2005

MOSTÝN M. Nemailujte do Francie, rovnou tam zajed'te. *Exportér*. 6. 12. 2005

NEJEDLO V. *Francie v rozšířené Evropě*. [online] Dostupné na www.amo.cz

PAVELKA Z. *Petr Král: Pařížský chodec se dnes ztrácí v dusajících stáde* [online] Dostupné na <http://www.svet.czsk.net/clanky/osobnosti/kralpetr.html>

PILÁT T. Jan Šmíd přináší postřehy z Normandie a Bretaně. *Týdeník rozhlas*, č. 12, 10. 3. 2003

PLATT P. *Ils sont fous, ces Français* - Paris: Bayard Presse, 1997.

POKORNÝ M. Po Provinci Normandie. *Týdeník Rozhlas*, č. 14, 24. 3. 2003

PRCHALOVÁ R., VERECKÝ L. Pozor, Chantal jede!. *MF DNES*. 29.3.2001 str. 6

SORMAN G.. *Le Bonheur français*, Paris: Hachette, 1996. ISBN 2-01-278797-5.

SCHULTZ Joseph. *Regards sur la civilisation française*. Paris: Clé International, 1990. ISBN 2-190330815.

SLÁDEK J. Stávky ve Francii. *Hospodářské noviny*. 8. 3. 2006

SOBOTA J., ŠVEHLA M. Lekce smíru z Francie. *Respekt*. č. 46, 14. 1. 2005, str. 3

ŠMÍD J. *Obrázky z Korsiky*. Praha: Gutenberg, 2004. ISBN: 80-86349-19-5

ŠMÍD J. *Obrázky z Paříže*. Praha: Gutenberg, 2004. ISBN: 80-86349-22-5

ŠMÍD J. Pohyblivý svátek Jana Šmída. *Reflex*. č. 48/2003

VANČOVÁ A. *Chantai Poullain: V životě jsou Francouzi lepší než Češi*. [online]. Dostupné na <http://magazin.atlas.cz/>

VELÍŠEK Z. "Všichni jsme děti Republiky!" *Týdeník Rozhlas*, č. 48, 21. 11. 2005

VELÍŠEK Z. Zamyšlení. *Týdeník Rozhlas*, č. 5, 29.1.2006

VELÍŠEK Z. Víra v duši, nebo na praporu?. *Týdeník Rozhlas*, č. 44, 18. 8. 2004

VOTRUBA N. *Francouzi rozhodli*. [online] Dostupné na www.euroaktiv.cz

WINOCK M. *Parlez-moi de la France*. Paris: Seuil, 1997. ISBN 2-02-028511-8.

YAPP N., SYRETT M. *Xenofobův národnostní průvodce : Francouzi*. Praha: Sagitta, 1994. ISBN 80-901561-4-2

Seznam příloh

Příloha 1: Vzorový dotazník

Příloha 2: Ukázka vyplněného dotazníku 1

Příloha 3: Ukázka vyplněného dotazníku 2

Příloha 4: Ukázka vyplněného dotazníku 3

Příloha 5: Ukázka vyplněného dotazníku 4

Příloha 6: Ukázka vyplněného dotazníku 5

Příloha 7: Podrobný přehled výsledků výzkumu

FRANCOUZI A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Průzkum k diplomové práci – Radka Jelínková

IDENTIFIKACE RESPONDENTA:

Jste: muž žena

Váš věk je:

do 20 let 21 – 40 let 41 let a více

Povolání: _____

Mluvíte francouzsky?

ano ne

Byl(a) jste někdy ve Francii?

ano ne

Pokud ano: Kde? Kolikrát? Za jakým účelem?

Znáte se s nějakým Francouzem?

ano ne

Pokud ano, je to Váš:

a. příbuzný	d. známý
b. přítel	e. učitel
c. spolupracovník	f. jiné: _____

DOTAZNÍK

Zaškrtněte prosím všechny možnosti, které vyjadřují Váš názor.

1. Jaké jsou podle Vás kladné charakteristiky Francouzů?

a. národní hrdost	e. přátelskost
b. styl a eleganc	f. gentlemanství
c. společenskost	g. pohostinnost
d. bezstarostnost	h. jiné: _____

2. Jaké jsou podle Vás záporné charakteristiky Francouzů?

a. nepořádnost	e. sebestřednost
b. arogance	f. neschopnost mluvit cizími jazyky
c. snobství	g. nespolehlivost
d. lenost	h. jiné: _____

3. Jaké jsou podle Vás tradiční francouzské hodnoty?
- rodina
 - vlast a vlastenectví
 - úspěch a postavení v práci
 - vzhled, styl a móda
 - svoboda, rovnost, bratrství
 - tradice a historie
 - jídlo a pití
 - jiné: _____
4. Jaký je podle Vás vztah Francouzů k rodině?
- rodina je nejvyšší hodnotou
 - Francouzi nejsou rodinný typ
 - Je to přežitek
 - Příležitost získat státní příspěvky
 - Místo, kde se vychovávají děti
 - jiný: _____
5. Jak Francouzi nejraději tráví volný čas?
- četbou
 - sportem
 - diskuzemi a filosofováním
 - u televize
 - kino, divadlo, ...
 - u počítače
 - u vína
 - v kavárně s přáteli
 - jinak: _____
6. Jak se podle Vás chovají Francouzi v práci?
- pracují stejně jako my
 - mají rádi dlouhé polední pauzy
 - neřeší problémy, jen diskutují
 - striktně dodržují formality
 - jsou racionální, systematictí
 - jinak: _____
7. Jaký je vztah Francouzů k politice a státu?
- pečlivě sledují politické dění
 - politika je nezajímavá
 - rádi stát kritizují
 - jsou znechucení
 - stát prosazuje jejich zájmy v EU
 - vadí jim přemíra byrokracie
 - stát jim dává sociální jistoty
 - jiný: _____
8. Jaký mají Francouzi vztah k přistěhovalcům a k národnostním menšinám?
- rádi je přijímají ve své zemi
 - mají rasistické předsudky
 - nemají rádi cizince obecně
 - nejraději by je vyhostili zpět
 - nevnímají jejich původ
 - jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí
 - jiný: _____
9. Francouzi jsou podle Vašeho názoru spíše: (*nehodící se škrtněte*)
- pořádní x nepořádní
 - systematictí x chaotičtí
 - namyšlení x skromní
 - konzervativní x moderní
 - kosmopolitní x venkovští
 - líni x pracovití
 - sympatictí x nesympatictí
 - šarmantní x obyčejní
 - rodinný typ x společenštití
 - jiní: _____

Děkuji Vám za čas, který jste věnovali vyplnění dotazníku!

FRANCOUZI A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Průzkum k diplomové práci – Radka Jelinková

IDENTIFIKACE RESPONDENTA:

Jste muž žena

Váš věk je:

do 20 let 21 – 40 let 41 let a více

Povolání: analytik

Mluvíte francouzsky?

ano ne

Byl(a) jste někdy ve Francii?

ano ne

Pokud ano: Kde? Kolikrát? Za jakým účelem?

3x, dovolená, za kulturou

Znáte se s nějakým Francouzem?

ano ne

Pokud ano, je to Váš:

a. příbuzný	d. známý
b. přítel	e. učitel
c. spolupracovník	f. jiné: _____

DOTAZNÍK

Zaškrtněte prosím všechny možnosti, které vyjadřují Váš názor.

1. Jaké jsou podle Vás kladné charakteristiky Francouzů?

a. národní hrdost	e. přátelskost
b. styl a elegance	f. gentlemanství
c. společenskost	g. pohostinnost
d. bezstarostnost	h. jiné: _____

2. Jaké jsou podle Vás záporné charakteristiky Francouzů?

a. nepořádnost	e. sebestřednost
b. arogance	f. neschopnost mluvit cizími jazyky
c. snobství	g. nespolehlivost
d. lenost	h. jiné: _____

3. Jaké jsou podle Vás tradiční francouzské hodnoty?
a. rodina	e. svoboda, rovnost, bratrství
b. vlast a vlastenectví	f. tradice a historie
c. úspěch a postavení v práci	g. jídlo a pití
d. vzhled, styl a móda	h. jiné: _____
4. Jaký je podle Vás vztah Francouzů k rodině?
a. rodina je nejvyšší hodnotou	d. Příležitost získat státní příspěvky
b. Francouzi nejsou rodinný typ	e. Místo, kde se vychovávají děti
c. Je to přežitek	f. jiný: _____
5. Jak Francouzi nejraději tráví volný čas?
a. četbou	f. u počítače
b. sportem	g. u vína
c. diskuzemi a filosofováním	h. v kavárně s přáteli
d. u televize	i. jinak: _____
e. kino, divadlo, ...	
6. Jak se podle Vás chovají Francouzi v práci?
a. pracují stejně jako my	d. striktně dodržují formality
b. mají rádi dlouhé polední pauzy	e. jsou racionální, systematictí
c. neřeší problémy, jen diskutují	f. jinak: _____
7. Jaký je vztah Francouzů k politice a státu?
a. pečlivě sledují politické dění	e. stát prosazuje jejich zájmy v EU
b. politika je nezajímavá	f. vadí jim přemíra byrokracie
c. rádi stát kritizují	g. stát jim dává sociální jistoty
d. jsou znechuceni	h. jiný: _____
8. Jaký mají Francouzi vztah k přistěhovalcům a k národnostním menšinám?
a. rádi je přijímají ve své zemi	e. nevnímají jejich původ
b. mají rasistické předsudky	f. jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí
c. nemají rádi cizince obecně	g. jiný: _____
d. nejraději by je vyhostili zpět	
9. Francouzi jsou podle Vašeho názoru spíše: *(nehodící se škrtněte)*
a. pořádní x nepořádní	f. líní x pracovití
b. systematictí x chaotičtí	g. sympatičtí x nesympatičtí
c. namyšlení x skromní	h. šarmantní x obyčejní
d. konzervativní x moderní	i. rodinný typ x společenštlí
e. kosmopolitní x venkovští	j. jiný: _____

FRANCOUZI A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Průzkum k diplomové práci – Radka Jelínková

IDENTIFIKACE RESPONDENTA:

Jste: muž žena

Váš věk je:

do 20 let 21 – 40 let 41 let a více

Povolání: meteorolog

Mluvíte francouzsky?

ano ne

Byl(a) jste někdy ve Francii?

ano ne

Pokud ano: Kde? Kolikrát? Za jakým účelem?
Tealouse, Trappes (u Paríže) – 3x, služebně + studijní pobyt

Znáte se s nějakým Francouzem?

ano ne

Pokud ano, je to Váš:

a. příbuzný	d. známý
b. přítel	e. učitel
(c) spolupracovník	f. jiné: _____

DOTAZNÍK

Zaškrtněte prosím všechny možnosti, které vyjadřují Váš názor.

- Jaké jsou podle Vás kladné charakteristiky Francouzů?

☒ a. národní hrdost	e. přátelskost
b. styl a eleganc	f. gentlemanství
☒ c. společenskost	g. pohostinnost
d. bezstarostnost	h. jiné: _____
- Jaké jsou podle Vás záporné charakteristiky Francouzů?

a. nepořádnost	☒ e. sebestřednost
b. arogance	☒ f. neschopnost mluvit cizími jazyky
c. snobství	g. nespolehlivost
d. lenost	h. jiné: _____

3. Jaké jsou podle Vás tradiční francouzské hodnoty?
- a. rodina
 - b. vlast a vlastenectví
 - c. úspěch a postavení v práci
 - d. vzhled, styl a móda
 - e. svoboda, rovnost, bratrství
 - f. tradice a historie
 - g. jídlo a pití
 - h. jiné: _____
4. Jaký je podle Vás vztah Francouzů k rodině?
- a. rodina je nejvyšší hodnotou
 - b. Francouzi nejsou rodinný typ
 - c. Je to přežitek
 - d. Příležitost získat státní příspěvky
 - e. Místo, kde se vychovávají děti
 - f. jiný: _____
5. Jak Francouzi nejraději tráví volný čas?
- a. četbou
 - b. sportem
 - c. diskuzemi a filosofováním
 - d. u televize
 - e. kino, divadlo, ...
 - f. u počítače
 - g. u vlna
 - h. v kavárně s přáteli
 - i. jinak: _____
6. Jak se podle Vás chovají Francouzi v práci?
- a. pracují stejně jako my
 - b. mají rádi dlouhé polední pauzy
 - c. neřeší problémy, jen diskutují
 - d. striktně dodržují formality
 - e. jsou racionální, systematictí
 - f. jinak: _____
7. Jaký je vztah Francouzů k politice a státu?
- a. pečlivě sledují politické dění
 - b. politika je nezajímavá
 - c. rádi stát kritizují
 - d. jsou znechucení
 - e. stát prosazuje jejich zájmy v EU
 - f. vadí jim přemíra byrokracie
 - g. stát jim dává sociální jistoty
 - h. jiný: _____
8. Jaký mají Francouzi vztah k přistěhovalcům a k národnostním menšinám?
- a. rádi je přijímají ve své zemi
 - b. mají rasistické předsudky
 - c. nemají rádi cizince obecně
 - d. nejraději by je vyhostili zpět
 - e. nevnímají jejich původ
 - f. jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí
 - g. jiný: _____
9. Francouzi jsou podle Vašeho názoru spíše: (nehodící se škrtněte)
- a. pořádní x nepořádní
 - b. systematictí x chaotičtí
 - c. namyšlení x skromní
 - d. konzervativní x moderní
 - e. kosmopolitní x venkovští
 - f. líní x pracovití
 - g. sympatičtí x nesympatičtí
 - h. šarmantní x obyčejní
 - i. rodinný typ x společenštlí
 - j. jiní: _____

FRANCOUZI A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Průzkum k diplomové práci – Radka Jelínková

IDENTIFIKACE RESPONDENTA:

Jste: muž žena

Váš věk je:

do 20 let 21 – 40 let 41 let a více

Povolání: STŘEDNÍ

Mluvíte francouzsky?

ano ne

Byl(a) jste někdy ve Francii?

ano ne

Pokud ano: Kde? Kolikrát? Za jakým účelem?
v Paříži - 3x, v Alžírku - 7x

Znáte se s nějakým Francouzem?

ano ne

Pokud ano, je to Váš:

a. příbuzný	☒ d. známý
b. přítel	e. učitel
c. spolupracovník	f. jiné: _____

DOTAZNÍK

Zaškrtněte prosím všechny možnosti, které vyjadřují Váš názor.

- Jaké jsou podle Vás kladné charakteristiky Francouzů?

a. národní hrdost	☒ e. přátelskost
☒ b. styl a elegance	☒ f. gentlemanství
☒ c. společenskost	g. pohostinnost
d. bezstarostnost	h. jiné: _____
- Jaké jsou podle Vás záporné charakteristiky Francouzů?

a. nepořádnost	e. sebestřednost
☒ b. arogance	f. neschopnost mluvit cizími jazyky
c. snobství	☒ g. nespolehlivost
☒ d. lenost	h. jiné: _____

3. Jaké jsou podle Vás tradiční francouzské hodnoty?
- a. rodina
 - b. vlast a vlastenectví
 - c. úspěch a postavení v práci
 - d. vzhled, styl a móda
 - e. svoboda, rovnost, bratrství
 - f. tradice a historie
 - g. jídlo a pití
 - h. jiné: _____
4. Jaký je podle Vás vztah Francouzů k rodině?
- a. rodina je nejvyšší hodnotou
 - b. Francouzi nejsou rodinný typ
 - c. Je to přežitek
 - d. Příležitost získat státní příspěvky
 - e. Místo, kde se vychovávají děti
 - f. jiný: _____
5. Jak Francouzi nejraději tráví volný čas?
- a. četbou
 - b. sportem
 - c. diskuzemi a filosofováním
 - d. u televize
 - e. kino, divadlo, ...
 - f. u počítače
 - g. u vína
 - h. v kavárně s přáteli
 - i. jinak: _____
6. Jak se podle Vás chovají Francouzi v práci?
- a. pracují stejně jako my
 - b. mají rádi dlouhé polední pauzy
 - c. neřeší problémy, jen diskutují
 - d. striktně dodržují formality
 - e. jsou racionální, systematictí
 - f. jinak: _____
7. Jaký je vztah Francouzů k politice a státu?
- a. pečlivě sledují politické dění
 - b. politika je nezajímavá
 - c. rádi stát kritizují
 - d. jsou znechuceni
 - e. stát prosazuje jejich zájmy v EU
 - f. vadí jim přemíra byrokracie
 - g. stát jim dává sociální jistoty
 - h. jiný: _____
8. Jaký mají Francouzi vztah k přistěhovalcům a k národnostním menšinám?
- a. rádi je přijímají ve své zemi
 - b. mají rasistické představy
 - c. nemají rádi cizince obecně
 - d. nejraději by je vyhostili zpět
 - e. nevnímají jejich původ
 - f. jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí
 - g. jiný: _____
9. Francouzi jsou podle Vašeho názoru spíše: *(nehodící se škrtněte)*
- a. pořádní x nepořádní
 - b. systematictí x chaotičtí
 - c. namyšlení x skromní
 - d. konzervativní x moderní
 - e. kosmopolitní x venkovští
 - f. líní x pracovití
 - g. sympatičtí x nesympatičtí
 - h. šarmantní x obyčejní
 - i. rodinný typ x společenský
 - j. jiný: _____

FRANCOUZI A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Průzkum k diplomové práci – Radka Jelínková

IDENTIFIKACE RESPONDENTA:

Jste: muž žena

Váš věk je:

do 20 let 21 – 40 let 41 let a více

Povolání: střední škola

Mluvíte francouzsky?

ano ne

Byl(a) jste někdy ve Francii?

ano ne

Pokud ano: Kde? Kolikrát? Za jakým účelem?

2x v Paříži se známými přáteli

Znáte se s nějakým Francouzem?

ano ne

Pokud ano, je to Váš:

a. příbuzný	☒ známý
b. přítel	e. učitel
c. spolupracovník	f. jiné: _____

DOTAZNÍK

Zaškrtněte prosím všechny možnosti, které vyjadřují Váš názor.

- Jaké jsou podle Vás kladné charakteristiky Francouzů?

a. národní hrdost	☒ e. přátelskost
☒ b. styl a elegance	f. gentlemanství
c. společenskost	☒ g. pohostinnost
d. bezstarostnost	h. jiné: _____
- Jaké jsou podle Vás záporné charakteristiky Francouzů?

☒ a. nepořádnost	e. sebestřednost
b. arogance	☒ f. neschopnost mluvit cizími jazyky
c. snobství	g. nespolehlivost
d. lenost	h. jiné: _____

3. Jaké jsou podle Vás tradiční francouzské hodnoty?
- a. rodina
 - b. vlast a vlastenectví
 - c. úspěch a postavení v práci
 - d. vzhled, styl a móda
 - e. svoboda, rovnost, bratrství
 - f. tradice a historie
 - g. jídlo a pití
 - h. jiné: _____
4. Jaký je podle Vás vztah Francouzů k rodině?
- a. rodina je nejvyšší hodnotou
 - b. Francouzi nejsou rodinný typ
 - c. Je to přežitek
 - d. Příležitost získat státní příspěvky
 - e. Místo, kde se vychovávají děti
 - f. jiný: _____
5. Jak Francouzi nejraději tráví volný čas?
- a. četbou
 - b. sportem
 - c. diskuzemi a filosofováním
 - d. u televize
 - e. kino, divadlo, ...
 - f. u počítače
 - g. u vína
 - h. v kavárně s přáteli
 - i. jinak: _____
6. Jak se podle Vás chovají Francouzi v práci?
- a. pracují stejně jako my
 - b. mají rádi dlouhé polední pauzy
 - c. neřeší problémy, jen diskutují
 - d. striktně dodržují formality
 - e. jsou racionální, systematictí
 - f. jinak: _____
7. Jaký je vztah Francouzů k politice a státu?
- a. pečlivě sledují politické dění
 - b. politika je nezajímavá
 - c. rádi stát kritizují
 - d. jsou znechucení
 - e. stát prosazuje jejich zájmy v EU
 - f. vadí jim přemíra byrokracie
 - g. stát jim dává sociální jistoty
 - h. jiný: _____
8. Jaký mají Francouzi vztah k přistěhovalcům a k národnostním menšinám?
- a. rádi je přijímají ve své zemi
 - b. mají rasistické představy
 - c. nemají rádi cizince obecně
 - d. nejraději by je vyhostili zpět
 - e. nevnímají jejich původ
 - f. jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí
 - g. jiný: _____
9. Francouzi jsou podle Vašeho názoru spíše: *(nehodící se škrtněte)*
- a. pořádní x nepořádní
 - b. systematictí x chaotičtí
 - c. namyšlení x skromní
 - d. konzervativní x moderní
 - e. kosmopolitní x venkovští
 - f. líní x pracovití
 - g. sympatičtí x nesympatičtí
 - h. šarmantní x obyčejní
 - i. rodinný typ x společenští
 - j. jiní: _____

FRANCOUZI A JEJICH ŽIVOTNÍ STYL

Průzkum k diplomové práci – Radka Jelínková

IDENTIFIKACE RESPONDENTA:

Jste: muž žena

Váš věk je:

do 20 let 21 – 40 let 41 let a více

Povolání: student

Mluvíte francouzsky?

ano ne

Byl(a) jste někdy ve Francii?

ano ne

Pokud ano: Kde? Kolikrát? Za jakým účelem?

Colé d'Azur

Znáte se s nějakým Francouzem?

ano ne

Pokud ano, je to Váš:

a. příbuzný	d. známý
b. přítel	e. učitel
c. spolupracovník	f. jiné: _____

DOTAZNÍK

Zaškrtněte prosím všechny možnosti, které vyjadřují Váš názor.

- Jaké jsou podle Vás kladné charakteristiky Francouzů?

☒ a. národní hrdost	e. přátelskost
b. styl a elegance	f. gentlemanství
c. společenská	g. pohostinnost
d. bezstarostnost	h. jiné: _____
- Jaké jsou podle Vás záporné charakteristiky Francouzů?

☒ a. nepořádnost	e. sebestřednost
b. arogance	☒ f. neschopnost mluvit cizími jazyky
c. snobství	☒ g. nespolehlivost
☒ d. lenost	h. jiné: _____

3. Jaké jsou podle Vás tradiční francouzské hodnoty?
- a. rodina
 - b. víst a vlaslenectví
 - c. úspěch a postavení v práci
 - d. vzhled, styl a móda
 - e. svoboda, rovnost, bratrství
 - f. tradice a historie
 - g. jídlo a pití
 - h. jiné: _____
4. Jaký je podle Vás vztah Francouzů k rodině?
- a. rodina je nejvyšší hodnotou
 - b. Francouzi nejsou rodinný typ
 - c. Je to přežitok
 - d. Příležitost získat státní příspěvky
 - e. Místo, kde se vychovávají děti
 - f. jiný: _____
5. Jak Francouzi nejraději tráví volný čas?
- a. četbou
 - b. sportem
 - c. diskuzemi a filosofováním
 - d. u televize
 - e. kino, divadlo, ...
 - f. u počítače
 - g. u vína
 - h. v kavárně s přáteli
 - i. jinak: _____
6. Jak se podle Vás chovají Francouzi v práci?
- a. pracují stejně jako my
 - b. mají rádi dlouhé polední pauzy
 - c. neřeší problémy, jen diskutují
 - d. striktně dodržují formality
 - e. jsou racionální, systematictí
 - f. jinak: _____
7. Jaký je vztah Francouzů k politice a státu?
- a. pečlivě sledují politické dění
 - b. politika je nezajímavá
 - c. rádi stát kritizují
 - d. jsou znechucení
 - e. stát prosazuje jejich zájmy v EU
 - f. vadí jim přemíra byrokracie
 - g. stát jim dává sociální jistoty
 - h. jiný: _____
8. Jaký mají Francouzi vztah k přistěhovalcům a k národnostním menšinám?
- a. rádi je přijímají ve své zemi
 - b. mají rasistické předsudky
 - c. nemají rádi cizince obecně
 - d. nejraději by je vyhostili zpět
 - e. nevnímají jejich původ
 - f. jsou potřební na práci, kterou sami dělat nechtějí
 - g. jiný: _____
9. Francouzi jsou podle Vašeho názoru spíše: *(nehodící se škrtněte)*
- a. pořádní x nepořádní
 - b. systematictí x chaotičtí
 - c. namyšlení x ekromní
 - d. konzervativní x moderní
 - e. kosmopolitní x venkovští
 - f. líní x pracovití
 - g. sympatičtí x nesympatičtí
 - h. čarmantní x obyčejní
 - i. rodinný typ x společenstí
 - j. jiní: _____

Kompletní výsledky výzkumu

Otázka	Povolání	Pohlaví	Věk			Znalost FJ	Návštěva FR	Známost s Fr.	
Počet respondentů									

1.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
národní hrdost	15	37	23	29	15	22	15	20	32	39	13	24	28	52
styl a elegance	30	35	20	45	30	26	9	29	36	48	17	27	38	65
společenská	12	20	15	17	12	12	8	15	17	27	5	18	14	32
bezstarostnost	8	15	15	8	8	8	7	8	15	20	3	13	10	23
přátelská	17	12	16	13	17	8	4	17	12	26	3	17	12	29
gentlemanství	6	8	3	11	6	5	3	6	8	9	5	7	7	14
pohostinnost	11	16	12	15	11	8	8	14	13	22	5	14	13	27

2.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
nepořádek	6	19	18	7	6	11	8	9	16	20	5	15	10	25
arogance	17	13	13	17	17	10	3	17	13	21	9	15	15	30
snobství	10	7	9	8	10	4	3	10	7	9	8	8	9	17
lenost	9	10	11	8	9	9	1	10	9	17	2	11	8	19
sebestřednost	13	30	20	23	13	21	9	16	27	33	10	21	22	43
neschopnost mluvit cizími jazyky	33	42	35	40	33	29	13	33	42	56	19	33	42	75
nespolehlivost	4	9	4	9	4	7	2	3	10	12	1	7	6	13

3.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
rodina	13	12	10	15	13	8	4	15	10	20	5	14	11	25
vlast a vlastenectví	33	33	32	34	33	22	11	33	33	54	12	32	34	66
úspěch a postavení v práci	3	3	4	2	3	2	1	4	2	4	2	4	2	6
vzhled, styl a móda	22	33	23	32	22	22	11	23	32	42	13	23	32	55
svoboda, rovnost, bratrství	14	16	19	11	14	8	8	15	15	23	7	14	16	30
tradice a historie	19	21	15	25	19	14	7	19	21	27	13	16	24	40
jídlo a pití	35	42	38	39	35	29	13	35	42	62	15	33	44	77

Otázka	Povolání	Pohlaví	Věk			Znalost FJ	Návštěva FR	Známost s Fr.	
--------	----------	---------	-----	--	--	------------	-------------	---------------	--

4.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
rodina je nejvyšší hodnotou	22	16	13	25	22	12	4	22	16	29	9	19	19	38
Francouzi nejsou rodinný typ	6	13	11	8	6	8	5	6	13	16	3	8	11	19
je to přežitek	4	3	3	4	4	3		3	4	6	1	1	6	7
příležitost získat státní příspěvky	3	7	7	3	3	4	3	3	7	8	2	6	4	10
místo, kde se vychovávají děti	11	20	16	15	11	15	5	12	19	23	8	15	16	31

5.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
četbou	5	3	2	6	5	2	1	5	3	5	3	4	4	8
sportem	7	5	7	5	7	4	1	7	5	12		4	8	12
diskuzemi a filosofováním	13	21	18	16	13	10	11	15	19	27	7	18	16	34
u televize	3	5	4	4	3	5		5	3	7	1	6	2	8
kino, divadlo	11	6	8	9	11	6		9	8	14	3	8	9	17
u počítače	2	2	2	2	2	2		3	1	3	1	3	1	4
u vína	37	43	36	44	37	34	9	38	42	61	19	37	43	80
v kavárně s přáteli	33	42	32	43	33	31	11	35	40	60	15	34	41	75

6.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
pracují stejně jako jiné národy	13	10	14	9	13	2	8	15	8	19	4	12	11	23
mají rádi dlouhé polední pauzy	24	41	27	38	24	30	11	26	39	51	14	32	33	65
neřeší problémy, jen diskutují	6	20	11	15	6	16	4	8	18	21	5	10	16	26
striktně dodržují formality	8	15	10	13	8	11	4	10	13	16	7	12	11	23
jsou racionální, systematictí	4	9	4	9	4	9		5	8	12	1	7	6	13

7.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
pečlivě sledují politické dění	19	17	12	24	19	13	4	19	17	28	8	16	20	36
politika je nezajímavá	1	4	2	3	1	4		3	2	4	1	3	2	5
rádi stát kritizují	22	27	25	24	22	17	10	24	25	40	9	25	24	49
jsou znechucení	6	5	6	5	6	4	1	7	4	7	4	3	8	11
stát prosazuje jejich zájmy v EU	13	18	19	12	13	9	9	15	16	26	5	17	14	31
vadí jim přemíra byrokracie	7	9	8	8	7	4	5	8	8	12	4	11	5	16
stát jim dává sociální jistoty	12	28	21	19	12	18	10	14	26	34	6	15	25	40
Otázka	Povolání	Pohlaví		Věk			Znalost FJ	Návštěva FR		Známost s Fr.				

8.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
----	---------	---------	-----	------	-------	---------	-------	-------	---------	------	--------	-------	---------	--------

rádi je přijímají ve své zemi	8	8	7	9	8	4	4	10	6	12	4	9	7	16
mají rasistické předsudky	8	6	8	6	8	5	1	8	6	11	3	7	7	14
nejraději by je vyhostili zpět	7	8	10	5	7	6	2	6	9	12	3	8	7	15
nemají rádi cizince obecně	16	22	16	22	16	16	6	16	22	28	10	13	25	38
nevnímají jejich původ	9	12	7	14	9	9	3	9	12	17	4	12	9	21
jsou potřební na práci...	16	31	26	21	16	20	11	18	29	32	15	20	27	47

9.	student	ostatní	muž	žena	do 20	21 - 40	od 41	mluví	nemluví	byli	nebyli	znají	neznají	Celkem
pořádní	23	16	7	32	23	14	2	24	15	26	13	16	23	39
nepořádní	19	45	39	25	19	29	16	22	42	53	11	31	33	64
systematičtí	24	20	16	28	24	16	4	27	17	30	14	20	24	44
chaotičtí	19	38	30	27	19	25	13	19	38	48	9	27	30	57
namyšlení	36	43	36	43	36	28	15	36	43	57	22	35	44	79
skromní	6	13	8	11	6	11	2	9	10	19		10	9	19
konzervativní	13	25	14	24	13	16	9	16	22	26	12	18	20	38
moderní	29	32	31	30	29	24	8	29	32	50	11	28	33	61
kosmopolitní	38	35	33	40	38	25	10	39	34	54	19	33	40	73
venkovští	4	16	10	10	4	11	5	5	15	17	3	10	10	20
líni	25	27	28	24	25	20	7	25	27	40	12	23	29	52
pracovití	17	27	16	28	17	19	8	20	24	34	10	22	22	44
sympatičtí	36	45	36	45	36	30	15	37	44	64	17	38	43	81
nesympatičtí	5	11	9	7	5	8	3	7	9	12	4	8	8	16
šarmantní	35	42	32	45	35	30	12	37	40	58	19	36	41	77
obyčejní	6	17	13	10	6	11	6	7	16	19	4	10	13	23
rodinný typ	6	10	6	10	6	9	1	5	11	12	4	6	10	16
společenská	37	43	38	42	37	28	15	41	39	60	20	38	42	80